Ἔτος Α'.—Ἀριθ. 9 Κυριακὴ 27 Μαρτίου 1888 Τιμᾶται λεπτῶν 10

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΕΞ ΑΙΓΥΠΤΟΥ

ΠΑΝΟΣ ΚΑΛΙΟΦΣΚΗΣ

Ο ΠΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΚΟΡΗΣ

ΤΕΧΝΙΤΑ ΩΑ

Ο ΚΑΤΗΡΑΜΕΝΟΣ ΝΑΥΤΗΣ
ΧΕΙΜΩΝ ΤΟΥ 1386-1387

ΤΥΧΗ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

ΠΡΩΤΟΣ ΕΡΩΣ

Η 14 ΜΑΪΟΥ

Η ΣΧΟΛΗ ΤΗΣ ΓΑΣΝΑΙΑ ΠΟΛΙΑΝΑΣ

ΟΙ ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΤΗΣ ΠΡΩΣΣΙΑΣ

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΕΞ ΑΙΓΥΠΤΟΥ

Κάϊρον

Ἡ κατάβασις

Ἡ κατάβασις εἶνε ἧττον δυσχερής, ἐννοεῖται δι' ἄτομα μὴ ὑποκύπτοντα εὐκόλως εἰς σκοτοδινίας. Αἱ πυραμίδες εἶνε καὶ εἰς τὰ ἔνδον προσιταὶ· περὶ τὸ μέσον ὑπάρχει ὀπὴ μικρὰ δι' ἧς εἰσέρχεται ὁ ἐπισκέπτης καὶ ὅπου διὰ μακρᾶς σειρᾶς διαδρόμων σκοτεινῶν ἀναβαίνων καταβαίνων καὶ ἀναρριχόμενος τῇ βοηθείᾳ πάντοτε δύο ἢ τριῶν βεδουίνων, ὧν ἄνευ ἀδύνατον καὶ βῆμα νὰ προχωρήσῃ, φθάνει διὰ λυχνιῶν φωτιζόμενος εἰς τὸ κέντρον, ὅπου κεῖνται οἱ τάφοι τῶν βασιλέων. Ἐγώ, κατάκοπος μετὰ τὴν καταβασιν ἐκ τῆς πυραμίδος, δὲν εἶχον καμμίαν ὄρεξιν νὰ ὑποβληθῶ εἰς νέα μαρτύρια, κατὰ τοσοῦτο μᾶλλον καθ' ὅσον μὲ εἶχον ἐκφοβίσει, ὅτι ἐκεῖ μέσα προσβάλλεται τις εὐκόλως ὑπὸ ζάλης σκοτοδινίας καὶ τῶν παραπλησίων· οὕτω δὲ, ἀναβὰς πάλιν ἐπὶ τῆς ἀμάξης ἐτράπην τὴν πρὸς τὸ Καϊρον.

Ὁ κῆπος τῆς Ἐσβεκίας

Ὁ ἐντὸς τῆς πόλεως τοῦ Κάϊρου κειμένος κῆπος τῆς Ἐσβεκίας εἶνε τὸ ἐξοχώτατον ἐγκαλλώπισμα τῆς πρωτευούσης· δὲν ὑπάρχει ἀλλαχοῦ ὅμοιον ἐντὸς πόλεως δάσος. «Δυστυχεῖς Ἀθῆναι, κακόμοιροι Ἀθῆναι!» ἐπανελάμβανον ὁσάκις εἰσηρχόμην εἰς τὸν ἐπίγειον αὐτὸν Παράδεισον. Ὅ,τι δύναται νὰ φαντασθῇ εἰς ρωμαντικὸς ποιητὴς ὡς τὸ μᾶλλον θελκτικόν, ὡραῖον καὶ ποιητικὸν ἐν τῇ Φύσει, τὸ εὑρίσκεις ἐν τῷ καϊρικῷ τούτῳ κήπῳ. Ἑκατομμύρια ὅλα ἐδαπανήθησαν πρὸς κατασκευήν του. Πολλὰ δένδρα ἐν αὐτῷ κοστίζουσι 10—20 καὶ 30,000 δραχμῶν! Ἓν δένδρον 30,000 δὲν εἶνε μπαγκατέλλα...

Ὁ βασιλικὸς μας κῆπος εἶνε γρασίδι παραβαλλόμενος πρὸς τὸν κῆπον τῆς Ἐσβεκίας, εἰ καὶ ὁ ἡμέτερος χαίρει ὑπολήψεως καλλίστου κήπου. Τί πλῆθος κομψοτάτων σκιαδων εἶνε ἐκεῖνο. Τί θελκτικαὶ ἀπομιμήσεις ἄντρων! Τὸ ἄντρον τῆς Καλυψοῦς δὲν θὰ ἦτο ὡραιότερον ἀπὸ τὸ ἐν τῇ λίμνῃ ἐνταῦθα τοιοῦτον. Ὁ Φενελὼν χωρὶς ἄλλο αὐτὸ θὰ εἶχεν ὑπ' ὄψει ὅτε ἐχρωμάτιζεν ὡς ζωγράφος ἐντῷ «Τηλεμάχῳ» τὰ θέλγητρα τοῦ σπηλαίου τῆς νύμφης Καλυψοῦς. Ἔπειτα, τὰ μικρὰ καφενεῖα, τὰ δικτυωτὰ κιόσκια, τὰ διασκεδαστικὰ διὰ παιδία παιγνίδια. τὸ κομψὸν θέατρον, ἡ μεγάλη του λίμνη μὲ τὰς λέμβους, αἱ καθημεριναὶ τρίωροι μουσικαὶ ἀνακρούσεις, τὰ ἑστιατόρια, αἱ παραμάναι ἀπαράλλακται ὡς αἱ ἰδικαί μας

εἰς τὸ «μικρὸ περβολάκι» καὶ ὅλα τὰ ἄπειρα ἄλλα θέλγητρά του καθιστῶσι τὸν κῆπον τῆς Ἐσβεκίας ἐνδιαίτημα ἀπολαύσεως, παράδεισον δημοκρατικὸν προσιτὸν εἰς ὅλας τὰς τάξεις, τὰς φυλὰς καὶ τὰ φῦλα.

Δὲν ἠξεύρω, πῶς ἡμεῖς οἱ ἕλληνες κατορθώνομεν νὰ νομίζωμεν τοὺς ἀφρικανοὺς ἀγρίους, ἐν ᾧ ἀγριώτεροι ἄνθρωποι ἀπὸ ἡμᾶς δὲν ὑπάρχουσιν ἀλλαχοῦ τῆς γῆς. Δὲν σοί το λέγω χάριν ἀστειότητος. Ὁ κῆπος τῆς Ἐσβεκίας εἶνε καθ' ἑκάστην ἡμέραν καὶ νύκτα ἀνοικτός· ἐν τούτοις, φίλε μου, χωρὶς νὰ ἔχῃ φύλακας καὶ ἐρυθροϋφάντους κλητῆρας μὲ ρεβόλβερ εἰς τὴν πλευράν, οὐδὲ τὴν παραμικρὰν βλάβην παρετήρησά ποτε Οὐδεὶς καταστρέφει τὰ δένδρα, τὰ καθίσματα ἢ τὰς σκιάδας, ἅτινα ἂν ἦσαν ἐν Ἑλλάδι, περιττὸν νὰ σοι εἴπω εἰς ὁποίαν κατάστασιν θὰ κατήντων, ἀρκεῖ νὰ διῆλθες ἅπαξ, περὶ οὗ δὲν ἀμφιβάλλω, τὴν λεωφόρον Ἀμαλίας. Ἀφήνω τὰ ὑπαίθρια νυκτερινὰ ἐκεῖνα κατασκευάσματα, ὧν ἡ εὔοσμος παρουσία ἀποτελεῖ ἓν τῶν χαρακτηριστικῶν τοῦ ἐνδόξου ἄστεως τῆς Παλλάδος...

Τὸ Καΐρον εἶνε ἀληθὴς μεγαλόπολις μὲ πάσας τὰς ἀναπαύσεις ἀπολαύσεις καὶ διασκεδάσεις, ἃς δύναται νὰ ποθήσῃ ὁ ἄνθρωπος τοῦ 19ου αἰῶνος. Δικαίως δὲ φέρει τὴν ἄγαν κολακευτικὴν ἐπωνυμίαν «οἱ Παρίσιοι τῆς Ἀνατολῆς.» Τὸν τίτλον τοῦτον κατ' οὐδένα τρόπον δύνανται νὰ διεκδικήσωσιν αἱ Ἀθῆναι μὲ τὰς 100,000 χιλιάδας (τὸ Καΐρον ἔχει σχεδὸν τετραπλασίας) κατοίκους, μὲ τὰς φθισιώσας δενδροστοιχίας καὶ τοὺς ὀρεινούς της δρόμους, πόλις μετὰ καὶ ἄνευ θεάτρου, μετὰ καὶ ἄνευ συναυλιῶν. Τὸ Καΐρον τοὐναντίον ἔχει λαμπρότατον θέατρον, κατὰ τὰς διακοπὰς τοῦ ὁποίου τὸν διασκεδαστικὸν πληθυσμὸν τῆς πρωτευούσης ἀπορροφῶσι καὶ ψυχαγωγοῦσι δύο μεγάλα κέντρα τὸ «Ἐλδοράδο» καὶ ἡ «Ἀλχάμβρα,» μεγάλαι αἴθουσαι συναυλιῶν ὑπὸ ἑλλήνων ἀμφότεραι συντηρούμεναι. Αἱ συναυλίαι αὗται εἶνε τερπνόταται, πλῆθος δὲ κόσμου καθ ἑκάστην συμπυκνοῦται ἐν αὐταῖς.

Οἱ ἕλληνες τοῦ Καΐρου

Ἐν Καΐρῳ ζῶσι χιλιάδες ἕλληνες συντηροῦντες ξενοδοχεῖα, ἑστιατόρια, καφενεῖα, κουρεῖα, καπνοπωλεῖα καὶ πληθὺν ἄλλων παντοίων καταστημάτων. Εἶνε ὡς ἡ Ἀλεξάνδρεια—δὲν αἰσθάνεσαι παντελῶς τὸ ξένον τῆς χώρας, εἶσαι καθὼς εἰς τὸ σπῆτι σου — πανταχοῦ συνεννοεῖσαι ἑλληνιστί. Ἐν ταῖς κεντρικωτάταις πλατείαις ὑψοῦνται τὰ Hôtel d' Orient καὶ Hôtel Khedivial καὶ τὸ ὑπὸ τῶν ἄγγλων συχναζόμενον ὁμώνυμον ξενοδοχεῖον, ὑπὲρ πάντα δὲ ταῦτα ὑπὸ ἔποψιν ἀρχιτεκτονικὴν ἀληθὲς ἀριστοτέχνημα τὸ New Hôtel, πάντα ταῦτα ὑπὸ ἑλλήνων διευθυνόμενα. Ἔπειτα ἔρχονται τὰ καφενεῖα, ἅτινα σχεδὸν ὅλα εἶνε ἑλληνικά, τὰ καπνοπωλεῖα καὶ ἰδίως τὸ τοῦ κ. Κορτέση, ὅπερ ἀστράπτει ἐκ γραφικότητος καὶ καλλαισθησίας, τὰ ἀνωτέρω μνημονευθέντα μουσικὰ κέντρα ἡ «Ἀλχάμβρα» καὶ τὸ «Ἐλδοράδο» καὶ τόσα τόσα ἄλλα ἱδρύματα ἀποτελοῦσι βασίλειον ἀληθὲς ἑλληνικὸν ἐν μέσῃ Ἀφρικῇ. Καὶ αὐτὴ ἡ Δημοσιογραφία ἔχει τὸν ἕλληνά της, τὸν ἀκαταπόνητον καὶ δραστήριον Διευθυντὴν τοῦ «Καΐρου» κ. Μιχ. Νομικόν. Ὅταν διέλθῃς τὰς ὁδοὺς τοῦ Καΐρου θὰ παρατηρήσῃς μετ ἐκπλήξεως τὰ πελώρια τῶν ἑλληνικῶν θιάσων προγράμματα μοναδικῆς λαμπρότητος καὶ τέχνης τυπογραφικῆς ὑποδείγματα. Τὰ προγράμματα ταῦτα ἐκτυποῦνται ἐν τῷ μόνῳ ἑλληνικῷ ἐν Καΐρῳ Τυπογραφείῳ τοῦ κ. Νομικοῦ. Μεθ' ὅλας τὰς μανιακὰς τάσεις ἃς ἔλαβε παρ' ἡμῖν ἐσχάτως ἡ ρεκλάμα δὲν κατώρθωσεν ἐντούτοις νὰ παραγάγῃ τόσον ὡραῖα καὶ εἰς τὸν πλοῦτον τοῦ χρωματισμοῦ ὅμοια προγράμματα, ὡς τὰ ἐν Καΐρῳ ἐκτυπούμενα.

Ὁ ὡραιότατος περίπατος τοῦ Καΐρου εἶνε ὁ διὰ τῆς συνοικίας Ἰσμαηλίας εἰς τὴν Γηζίραν. Ἡ συνοικία τῆς Ἰσμαηλίας εἶνε τὸ σέμνωμα τοῦ Καΐρου. Ἡ μία ἔπαυλις διαδέχεται τὴν ἄλλην· ὅλαι γελασταὶ εὐχάριτες καὶ δροσεραὶ ὡς κόραι. Οἱ κῆποι των εἶνε πλούσιοι εἰς δένδρα, τὰ χρώματα συναλείφονται εἰς θαυμάσια συμπλέγματα, τὰ δὲ εὔσκια, μεγάλα τῆς Αἰγύπτου δένδρα, ἡ γόνιμος ἐκείνη φυτεία ἥτις ἀπαντᾷ μόνον ἐν ταῖς χώραις τοῦ τροπικοῦ, ὑπερέχουσι τῶν στεγῶν, σκιάζουσι τοὺς τοίχους καὶ διακόπτουσι τὸν κυανοῦν οὐρανὸν τῆς Αἰγύπτου μὲ τὰ πλατέα των φυλλώματα. Εἶνε Bijoux αὗται αἱ ἐπαύλεις, ὁ ὀφθαλμὸς ἐντρυφᾷ εἰς τὰ παρδαλά των καὶ παράδοξα κάλλη. Ἑκάστη ἔχει τὸν ρυθμόν της, τὰ ἰδιαίτερά της θέλγητρα, τὰ καμώματά της.

Τί δὲ νὰ εἴπω περὶ τῶν δενδροφυτειῶν;... Ὥρας ὁλοκλήρους ὀχεῖσαι ὑπὸ τὰς εὐρείας σκιὰς τῶν γιγαντιαίων, εὐρυφύλλων ἐκείνων δένδρων, παρεχόντων κατὰ πᾶσαν στιγμὴν νέα προοπτικὰ θέλγητρα διὰ τὸν θεατήν. Εἶνε μία πραγματικὴ φυτικὴ ἀρχιτεκτονική, ἧς τὴν πρασίνην στέγην αἱ ἀκτῖνες τοῦ καυστικοῦ Φοίβου πτοούμεναι δὲν τολμῶσι νὰ εἰσχωρήσωσιν εἰς τὸν δροσερόν των θώρακα. Ὑπὸ τὰς μακρὰς ταύτας δενδροστοιχίας διελαύνουσιν ἀδιακόπως μυρία ὀχήματα. Ἓν τῶν χαρακτηριστικῶν τῆς Αἰγύπτου εἶνε καὶ τοῦτο· ὁ κόσμος ἐκεῖ καταντᾷ νὰ μὴ περιπατῇ καθ' **ὁλοκληρίαν, δι' αὐτὸ** καὶ... χονδραίνει ὁλονέν. Οἱ **διάδοχοι των γίνονται** ὀγκωδέστεροι, φαντάσου οἱ δυσέγγονοί των ὁποίας περιφερείας θὰ ἔχωσιν!...

Αἴγυπτος καὶ ὑλισμὸς εἶνε ἡ αὐτὴ λέξις μὲ διάφορα στοιχεῖα. Πλοῦτος, διασκέδασις, φαγητὸν καὶ πότος, ἰδοὺ ὁ βίος τῶν πλουσίων τῆς Αἰγύπτου, οἵτινες κερδαίνουσι πολλά, ἀλλὰ καὶ δαπανῶσι πολλά.

Ἐκεῖ δὲν ἀκούονται πολὺ αἱ δραχμαί, ὅλο λίρα, τὰ χαλκᾶ νομίσματα οὐδ' ἀναφαίνονται κἂν. Τὸ ἐλάχιστον μπαξίσι συνίσταται εἰς 25 λεπτά.

Τὸ Καΐρον, ὡς καὶ ἡ Ἀλεξάνδρεια, δὲν εἶνε ποσῶς φιλολογικαὶ πόλεις, μὴ ὁμιλεῖτε περὶ Πινδάρου ἢ Κοραῆ, διότι θά σας ἐκλάβουν ὡς τρελλούς. Τὸ χρῆμα εἶνε ὁ Θεός, ὅπερ μετὰ τοῦ Βάκχου καὶ τῆς Ἀφροδίτης, ἀποτελεῖ τὴν λατρευομένην Τριάδα ἐν Αἰγύπτῳ. Ὅσον διὰ τὴν καλλιτεχνίαν, δυνάμεθα χωρὶς ὑπερβολὴν νὰ τὸ 'πάρωμεν καὶ ἐπάνω μας κατὰ τὸ δὴ λεγόμενον. Οἱ καλλιτέχναι των μετροῦνται εἰς τὰ δάκτυλα, ζῶσι δὲ μόνον οἱ προσωπογράφοι. Ἰδοὺ ὅτι ἔχομεν καὶ χειροτέρους μας! Ὁ ἐν Καΐρῳ διαμένων ἰταλὸς ζωγράφος Βαλεντίος εἶνε καλὸς καὶ ἄξιος τεχνίτης. Τὸν ἐπεσκέφθημεν ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ του, ὅπερ ἔχει ἄριστα διεσκευασμένον, ὡραῖαι σπουδαὶ ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς Αἰγύπτου καλύπτουσι τοὺς τοίχους του· ἔχει περισυλλέξει ὅ,τι γραφικὸν καὶ ἐκλεκτὸν ἐκ τῶν τοπείων τῆς χώρας. Ἐν τούτοις, ὁ καλλιτέχνης, οὗτος εἰ καὶ δὲν ἔχει πολλοὺς ἀνταγωνιστὰς ὁμοτέχνους, δὲν ἔχει σπουδαῖα κέρδη. Πολὺ ὀλίγον σκοτίζονται δι' ἔργα τέχνης οἱ κάτοικοι τῆς Αἰγύπτου οὔτε λευκόδερμοι καθὼς καὶ οἱ μαῦροι. Ὅταν ἀρχίζωσιν τὰ χαμψίνια (οἱ καυστικοὶ ἄνεμοι) φροντίζουσι μόνον ν' αὐξάνωσι τὰς προμηθείας τοῦ ζύθου ἐκ Βιέννης, ὅπως κάμωσι τὰ ζυθοῦχα των λουτρὰ καθὼς εὐφυῶς ὀνομάζουσιν οἱ ἐν Σαμανοὺτ νέοι τὰς αἰγυπτιακὰς ζυθοποσίας. Ὁ Φειδίας ἐκεῖ, φίλε μου, εἶνε ἄγνωστος ἀτομικότης.

Τὸ Μουσεῖον τοῦ Καΐρου εἶνε σπουδαιότατον, ἀλλὰ πρέπει νὰ τὸ ἴδῃς ἰδίοις ὄμμασιν, ἄλλως ἀπὸ περιγραφὰς δὲν θὰ καταλάβῃς τίποτε. Τὰ λοιπὰ προφορικῶς.

ὁ Σός

ΦΙΛΑΔΕΛΦΟΣ ὁ νεώτερος

ΠΑΝΟΣ ΚΑΝΙΟΦΣΚΗΣ

(Ἐκ τῶν Πολωνικῶν Διηγημάτων τοῦ Sacher-Masokh)

—

Καθ' οὓς χρόνους ἡ ὑπερήφανος ἀριστοκρατικὴ πολιτεία τῆς Πολωνίας εἶχεν ἀρχίσει ν' ἀγωνιᾷ, τὸ ὄνομα Πᾶνος Κανιόφσκης ἔκαμνεν ἐν ταῖς περὶ τὸν Βεστοῦλαν καὶ τὸν Δνείστερον χώραις σχεδὸν τὴν αὐτὴν ἐντύπωσιν, ἣν καὶ τὰ ὀνόματα τοῦ δουκὸς Ἄλβα ἐν ταῖς Κάτω Χώραις ἢ τὸ τοῦ Γίλλωνος ἐν τῇ διαμαρτυρομένῃ Γερμανίᾳ, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι οἱ δύο οὗτοι ἐμισοῦντο, ἐνῷ ὁ Πᾶνος Κανιόφσκης συγχρόνως ἐτρέμετο καὶ ἠγαπᾶτο, ὅπως περίπου Ἰβὰν ὁ τρομερὸς καὶ Πέτρος ὁ μέγας. Οἱ τῆς τῆς Ἀνατολῆς τύραννοι ἤξευρον πάντοτε νὰ γίνωνται δημοτικοὶ παρὰ τῇ misera plebs.

Κυρίως ἐκαλεῖτο Ποτόσκης καὶ ἦτο κυρίαρχος τῆς Καννόβης, ἀλλ' ὁ λαὸς ὠνόμαζεν αὐτὸν Πᾶνον Κανιόφσκην καὶ ὑπὸ τοῦτο τὸ ὄνομα διασῴζεται ἐν τοῖς χρονικοῖς, τοῖς μύθοις καὶ ἐν τῇ δημοτικῇ ποιήσει.

Ἓν Σάββατον ὑπῆρχε χορὸς ἐν τῇ πολίχνῃ Καμιενέζῃ, ἐν τῷ ἑστιατορίῳ τοῦ Δομενίκου Ζαλαΐσκη, τῷ κειμένῳ ἐν τῇ γωνιώδει οἰκίᾳ παρὰ τὴν γέφυραν. Ἰουδαῖοι μουσικοὶ μὲ μακρὰ καφτάνια, γένεια καὶ κόμην καὶ μὲ μαύρους ἐκ βελούδου σκούφους ἐπὶ κεφαλῆς, ἔπαιζαν τὸν κοζακικὸν χορόν, μελῳδίαν ἀγρίαν καὶ τολμηράν, ἐν ᾗ στόνος καὶ χαρὰ ἀναμὶξ διεδέχοντο ἀλλήλους. Ὁλόκληρος τοῦ ἑστιατορίου ὁ χῶρος ἦτο πλήρης κονιορτοῦ καὶ καπνοῦ, οὕτω δέ, οἱ μὲν γεροντότεροι ἐκάθηντο ἐπὶ τῶν μακρῶν **καθισμάτων παρὰ τοὺς τοίχους, οἱ δὲ νέοι μὲ** τὰς ροδίνους παρειὰς καὶ τοὺς ἀστράπτοντας ὀφθαλμοὺς ἐχόρευον.

Ὁ ξενοδόχος Ζαλαΐσκη ἵστατο ἐπὶ τοῦ κατωφλίου, οἱ δὲ πονηροί του ὀφθαλμοὶ ἐπλανῶντο ἀδιακόπως μεταξὺ τοῦ ἑστιατορίου καὶ τῆς αὐλῆς, τὰ πάντα παρατηροῦντος καὶ ἐπιβλέποντος· ἡ δὲ νεαρὰ καὶ ὡραία του θυγάτηρ Σοφία ἔτρεχεν ἀκούραστος ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ἀλλοῦ γεμίζουσα τὰ ποτήρια, ἀλλοῦ λαμβάνουσα χρήματα, ἐνίοτε γράφουσα ὀφειλὰς διὰ κιμωλίας καὶ ἄλλοτε χορεύουσα μετά τινος νεαροῦ χορευτοῦ, μεθυομένη ὑπὸ τῶν παραδόξως ἐκείνων μουσικῶν τόνων, οἵτινες, οἱ μὲν ὡς ἄγγελοι οἱ δὲ ὡς δαίμονες, ἐπέτων ἐντὸς τῆς αἰθούσης καὶ ἔπληττον τὰς ἀκοάς. Ἦτο λαμπρὰ ξανθὴ κόρη, τῆς ὁποίας τὴν καλλονὴν ἐξύμνουν πάντες ἐν τῇ πολίχνῃ καὶ ἐν τῇ πέριξ χώρᾳ, ἐψάλλετο μάλιστα καὶ ᾆσμά τι πρὸς ἐξύμνησίν της, τὸ ὁποῖον ἦτο εἰς τὰ στόματα πάντων, ὡς τὰ ἡρωϊκὰ ᾄσματα. Καὶ μήπως δὲν ἦτο ἡρωΐς; Τίς ἀνὴρ ἠδύνατο ν' ἀντιστῇ εἰς τοὺς ὡραίους γλαυκοὺς ὀφθαλμούς της;

Ὅτε ἵστατο ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἰθούσης, ἔχουσα τὴν μίαν χεῖρα ἐπὶ τῆς ὀσφύος στηριγμένην, ὑψηλὴ καὶ λυγνή, κρατοῦσα ὑψηλὰ τὴν ὡραίαν της κεφαλὴν μὲ τὴν μικράν της ἀέτειον ῥῖνα καὶ τοὺς δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ πλανωμένους ὡραίους ὀφθαλμούς της, αἱ καρδίαι τῶν ἀνδρῶν ἔπαλλον ταχύτερον· καὶ πόσον ὡραῖα ἤξευρε νὰ ἐνδύηται! Δὲν ἀπεμιμεῖτο, ὡς ἄλλαι κόραι, τὰς εὐγενεῖς κυρίας αἱ ὁποῖαι τότε ἐλεύκαινον διὰ πούδρας τὰς κεφαλάς των καὶ ἐφόρουν μακρὰς ἐνδυμασίας· ἡ ἐνδυμασία της ὡμοίαζε τὴν τῶν χωρικῶν τῆς Οὐκρανίας καὶ τῶν κοζακίδων, ἀλλ' ἐντελεστέρα κατά τε ὕλην καὶ τέχνην. Τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐφόρει κοντὸν ἔνδυμα ἐκ πολυχρόου μεταξωτοῦ, περὶ τὸ στῆθος γελέκιον ἐξ ἐρυθροῦ βελούδου καὶ κοζακικὸν ἄνευ μανικίων ἐπανωφόριον. Οἱ μικροί της πόδες ἐκρύπτοντο εἰς ἡμιϋποδήματα ἐκ κοκκίνου δέρματος, τοὺς δὲ μακροὺς ξανθοὺς πλοκάμους της εἶχε δέσει δι' ἐρυθρῶν ταινιῶν, ἐνῷ τὸν λευκὸν λαιμόν της ἐκόσμουν περιδέραια ἐκ κοραλλίων καὶ χρυσῶν νομισμάτων, καταπίπτοντα μέχρι τοῦ παρθενικοῦ στήθους της.

Οὐδεὶς νέος, οὐδ' ὁ ὡραιότατος καὶ τολμηρότατος, ἐτόλμα νὰ τὴν ἐναγκαλισθῇ ἀστειευόμενος ἢ νὰ τῇ ἀπευθύνῃ ἀπρεπῆ τινα λόγον· διότι ἦτο ὑπερήφανος καὶ τολμηρά, καὶ ἀλλοίμονον εἰς τὸν τολμῶντά τι κατ' αὐτῆς.

Τὰ ζεύγη ἐχόρευον ἐνθουσιωδῶς, οἱ νέοι ἐξέπεμπον φωνὰς χαρᾶς, οἱ Ἰουδαῖοι ἔπαιζον μανιωδῶς, ὅτε αἴφνης ἔχωσέ τις τὴν κεφαλήν του ἐντὸς τῆς θύρας καὶ ἐφώναξε: «Ὁ Πᾶνος Κανιόφσκης ἔρχεται μετὰ τῆς ἀκολουθίας του· πρὸ ὀλίγου διῆλθον τὴν θύραν τοῦ φρουρίου.»

Πανικὸς κατέλαβε πάντας. Ἄλλοι ἐσπρώχνοντο νὰ ἐξέλθωσι διὰ τῆς θύρας, ἄλλοι ἐπήδων ἐκ τῶν παραθύρων, ἐνῷ ἄλλοι ἔμειναν ὡς κατάπληκτοι ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἰθούσης. Ὁ Ἰουδαῖος, ὅστις ἔπαιζε τὸ βιολοντζέλλον, ἐσκόνταψεν ἐπὶ τοῦ ὀγκώδους ὀργάνου του, καὶ εἶχεν ἐξαπλωθῆ ἐντὸς τῆς ὁδοῦ θρη**νῶν καὶ ὀδυρόμενος.**

Ἀλλ' οἱ ἱππεῖς τοῦ Κανιόφσκη εἶχον ἤδη προφθάσει καὶ μὲ τὰ ξίφη γυμνὰ ἐμάζευον τοὺς φεύγοντας πάλιν εἰς τὸ ἑστιατόριον. Ὁ Γιαροσλάβσκης, εἷς τῶν νέων ἀξιωματικῶν, ἐφώναξε τοὺς μουσικοὺς καὶ τοὺς διέταξε νὰ παίξωσι. «Μήπως εἴμεθα Τοῦρκοι ἢ Τάταροι;» εἶπεν ἀταράχως· μὴ φοβεῖσθε, καλοὶ ἄνθρωποι, χορεύσατε, θὰ διασκεδάσωμεν. Κρασί, φέρε κρασί, ξενοδόχε!

Οἱ νέοι καὶ τὰ κοράσια ἐτοποθετήθησαν μετά τινος δισταγμοῦ πρὸς χορόν, οἱ Ἰουδαῖοι διηυθέτησαν τὰ ὄργανά των, ὅτε ἀγωνιώδης ψιθυρισμὸς ἤρξατο ἀπὸ στόματος εἰς στόμα.

Ὁ Πᾶνος Κανιόφσκης διέσχισε τὸ μετ' εὐλαβείας παραμερίζον πλῆθος· καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἑστιατόριον, δὲν ἦτο πολὺ ὑψηλὸς καὶ μᾶλλον νευρώδης, ἢ σωματώδης, ἀλλ' ἡ στάσις τῆς κεφαλῆς του, ἐπὶ τῆς ὁποίας λοξὰ ἦτο τεθαμμένον τὸ καλπάκιον, καὶ τὸ βλέμμα του ἐκ τῶν μεγάλων, βαθουλῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἡ ἡλιοκαής ὄψις, ἦσαν ἐπιβλητικά. Κατόπιν του ἐβάδιζον οἱ ἀκόλουθοί του, πάντες πλουσίως ἐνδεδυμένοι καὶ πάνοπλοι, ἐνῷ ὁ ἀρχηγός των καὶ κυρίαρχος τῆς Κανιόβης ἐφόρει ἁπλοῦν μελανὸν ἔνδυμα.

«Καλὴν ἡμέραν,» εἶπε σταθεὶς ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἰθούσης, παρατηρῶν τοὺς ἐν αὐτῇ καὶ στρίβων τὸν μέλανα μύστακά του.

«Σοῦ φιλοῦμεν τοὺς πόδας,» ἀπήντησαν πάντες, ἐνῷ ὁ ξενοδόχος ἐφίλει τὴν ἄκραν τοῦ ἐπανωφορίου τοῦ μανιώδους ἐκείνου.

«Πῶς ἔχεις, γέρων;» ἠρώτησεν ὁ Κανιόφσκης τὸν τρέμοντα καὶ τοῦ ἐχαΐδευσε τὴν παρειάν, «πρὸ πολλοῦ δὲν εἴδομεν ἀλλήλους, δὲν εἶνε ἀλήθεια;»

«Δυστυχῶς, δυστυχῶς, ὁ θεὸς πταίει.» «Διὰ τοῦτο σήμερον θὰ εὐθυμήσωμεν.» ἐφώναξεν ὁ Κανιόφσκης καὶ ἔρριψεν εἰς τὸν εὐτυχῆ Ζαλαΐσκην θυλάκιον πλῆρες χρημάτων. «Κρασὶ καὶ τὸ καλλίτερον, ἀκούεις; πάντες οἱ παρευρισκόμενοι εἶνε προσκεκλημένοι.» Ἀπεκαλύφθη εὐθύμως καὶ ἐχαιρέτισε διὰ προσκλίσεων τοὺς παρόντας.

«Μόνον κανὲν δυστύχημα νὰ μὴ συμβῇ σήμερον,» εἶπεν ὁ ξενοδόχος ἔξω εἰς τὸν ἀποθηκοφύλακά του, εἶνε παρὰ πολὺ εὔθυμος, ἡ Παναγία νὰ μᾶς φυλάξῃ.»

Ὁ Πᾶνος Κανιόφσκης ἐπλησίασε τότε τοὺς πρὸ αὐτοῦ γονυπετήσαντας μουσικοὺς καὶ τοὺς ἔρριψε χρήματα.

«Παίξατε, κατεργαρέοι, καὶ παίξατε μὲ ζέσιν, θὰ σας δώσω ὁ ἴδιος τὸ σύνθημα, ἄλλως θὰ ἰσάξω τὴν ράχιν σας, ἐμπρός!»

Ἐλάκτισε τὸν πλησιέστερον ἐξ αὐτῶν, ἐκάθησεν ἐπὶ ξυλίνου καθίσματος παρὰ τὸν τοῖχον, καὶ μεταξὺ τῶν δύο παραθύρων· καὶ ἔδωκε τὸ σύνθημα κροτήσας τὰς χεῖρας καὶ πλήττων ἐλαφρῶς τὸ ἔδαφος μὲ τὸν ἕτερον πόδα.

Οἱ Ἰουδαῖοι ἔπαιξαν τὸν Κοζακικὸν χορὸν μετ' ὀργῆς καὶ μανίας, ὡς ὁ Κανιόφσκης ἠρέσκετο, καὶ τὰ ζεύγη ἐγύριζαν κυκλικῶς μετὰ χονδροειδοῦς χάριτος. Οἱ ἀκόλουθοι τοῦ τυράννου ἔπινον ἐν τῇ αὐλῇ, μερικοὶ ὅμως τῶν νεωτέρων ἀνεμίχθησαν καὶ αὐτοὶ εἰς τὸν χορόν. Οἱ δύο εὐγενεῖς Πελάτοβιτζ καὶ Γιαροσλάβσκης ἐφαίνοντο θέλοντες νὰ ἐπιδιορθῶσι, διότι ἐξετέλουν ἐν πῷ μέσῳ τῆς αἰθούσης τὰς πλέον δυσκόλους καὶ τολμηρὰς κινήσεις καὶ ἐλιγμοὺς καὶ ἅλματα, ὅπως οἱ ἄριστοι τοῦ κοζακικοῦ χορευταί. Ὁ Πᾶνος Κανιόφσκης ἐκάθητο, ἔνευσε μὲ τὴν κεφαλὴν καὶ ἔχαιρε διὰ τοὺς ρωμαλέους καὶ τολμηροὺς ἐκείνους νέους, ἴσως δ' ἀνεπόλει τὸν καιρόν, καθ' ὃν καὶ αὐτὸς εὑρίσκετο ἐν τῷ ἔαρι τοῦ βίου, ὅτε ὁ ἰσχυρός του βραχίων ἐνηγκαλίζετο ὡραίας γυναῖκας, ὅτε ἠγάπα καὶ ἠγαπᾶτο.

Αἴφνης ἐφάνη ἡ Σοφία ἐπὶ τῆς θύρας καὶ πάντων οἱ ὀφθαλμοὶ ἐστράφησαν πρὸς αὐτήν. Ἀμφότεροι οἱ εὐγενεῖς ἔπαυσαν χορεύοντες, ὁ δὲ τολμηρὸς Γιαριλάβσκης, ὁ ὡραιότατος πάντων τῶν ἀκολούθων τοῦ Κανιόβσκη, ἐπλησίασε τὴν ὑπερήφανον, ὡραίαν κόρην, ἀπεκαλύφθη, ἐκτύπησε τὰς πτέρνας του καὶ ἠρώτησε μετὰ σεμνότητος:

«Δύναμαι νὰ παρακαλέσω τὴν δεσποινίδα νὰ συγχορεύσωμεν τὸν κοζακικόν;»

Συγκατένευσε φιλικῶς καὶ τῷ ἔτεινε τὴν χεῖρα, εὐθὺς δὲ ἐτοποθετήθησαν ἀπέναντι ἀλλήλων ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἰθούσης καὶ ἤρξαντο χορεύοντες, ὁ μὲν Γιαροσλάβσκης ἔχων τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ἐπὶ τοῦ σκούφου, ἐνῷ μὲ τὴν δεξιὰν ἔστρεφε τὸν μύστακά του, ἡ δὲ Σοφία ἔχουσα τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ἐπὶ τῆς ὀσφύος καὶ μὲ προκλητικὸν μειδίαμα ἐπὶ τῶν χειλέων.

Ὁ Πᾶνος Κανιόφσκης ἔρριψεν εὐθὺς λάγνον βλέμμα ἐπ' αὐτῆς. Πᾶσα ἄλλη θὰ ἔτρεμεν εἰς τὸ βλέμμα τοῦτο, ἀλλ' ἡ Σοφία ἀνέστειλε μόνον ὑπερηφάνως τὸ ἄνω χεῖλος, ὥστε ἐφάνησαν οἱ μικροὶ λευκοί της ὀδόντες καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν προσήλωνε ἀφόβως καὶ σχεδὸν προκλητικῶς τὸ βλέμμα της ἐπὶ τοῦ κακοῦ φίλου.

Αἴφνης ἠγέρθη ὁ Πᾶνος Κανιόφσκης καὶ ἐπλησίασεν ἀργὰ βαίνων τὴν Σοφίαν. Αὕτη ἔπαυσε χορεύουσα, καταπληχθεῖσα ἐκ τοῦ βλέμματός του καὶ ἡ καρδία της ἤρξατο πάλλουσα συχνότερα. Οὐδὲν τῇ εἶπε οὐδ' ἐγέλασεν, ἀλλὰ τὴν παρετήρει προσεκτικῶς, τὴν περιέβαλε μὲ τὸν βραχίονά του καὶ τὴν ἔσυρε πλησίον του, διὰ νὰ τὴν φιλήσῃ.

Ἦτο ἀστεϊσμὸς καὶ οὐδὲν πλέον, ἀλλ' ἡ ὑπερήφανος Σοφία δὲν ἠνείχετο ἀστεϊσμούς, ἐξέφυγεν ὡς ἀστραπὴ ἐκ τῆς ἀγκάλης τοῦ μεγιστᾶνος, τὸν ἔρραπισε μὲ τὴν δεξιὰν καὶ ἔφυγεν.

Ἐπὶ στιγμὴν πάντες ἦσαν ὡς ἀπολιθωμένοι· ἡ ἀτυχὴς κόρη εἶχε τολμήσει ὅ,τι δὲν θὰ ἐτόλμα ὁ τολμηρότατος ἀνὴρ ἐν Πολωνίᾳ, εἶχε ραπίσει ἐκεῖνον, εἰς τὸ βλέμμα τοῦ ὁποίου ἔτρεμεν ὁλόκληρος ἡ πολιτεία, ἡ κόρη οἰνοπώλου τὸν Πᾶνον Κανιόφσκην, τὸν τύραννον τῆς μικρᾶς Ρωσσίας. Πρῶτος συνῆλθεν εἰς ἑαυτὸν ἐκεῖνος. «Σπεύσατε, διέταξε καταδιώξατέ την καὶ φέρετέ την ἐδῶ!»

Εὐθὺς ὥρμησαν ξιφήρης δύο κοζάκοι εἰς καταδίωξιν τῆς πτωχῆς κόρης, τὴν ἐπρόφθασαν ἐπὶ τῆς γεφύρας καὶ τὴν ἔφερον ὀπίσω.

— Ἠξεύρεις τί ἔκαμες; τὴν ἠρώτησεν ὁ Κανιόφσκης μὲ ψυχρὰν ἀπάθειαν.

— Ὑπερήσπισα τὴν τιμήν μου, ἀπήντησεν ἐκείνη ἀπτόητος.

— Ἔρραπισας ἐμὲ τὸν κυρίαρχον τῆς Κανιόβης.

— Καὶ θὰ σὲ ραπίσω πάλιν, ἂν θελήσῃς νὰ μὲ φιλήσῃς.

— Θὰ τὸ ἰδῶμεν.

Πάλιν ὁ Πᾶνος Κανιόφσκης περιέβαλε τὴν κόρην μὲ τὸν βραχίονά του καὶ πάλιν ἡ Σοφία τὸν ἔρραπισε καὶ, ἐπειδὴ οἱ ἀκόλουθοί του εἶχον καταλάβει τὴν θύραν, ἐπήδησεν ἐκ τοῦ παραθύρου.

— Στάσου ἐφώναξεν ὁ Κανιόφσκης κάτωχρος, ἂν λυπῆσαι τὴν ζωήν σου. Ἐξήγαγεν ἐκ τῆς ζώνης τὸ πιστόλιόν του καὶ ὅτε ἐκείνη ἐπλησίαζε τὴν γέφυραν, ἐπυροβόλησεν κατ' αὐτῆς.

Ἡ Σοφία ἐστράφη πρὸς τὴν ἐκπυρσοκρότησιν, ὡς νὰ ἤθελε νὰ ἐπιστρέψῃ, καὶ κατέπεσεν ἄπνους.

Μετά τινας στιγμὰς οἱ Κοζάκοι τὴν ἔφερον κατέφυρτον ἐξ αἵματος.

— Ζῇ; ἠρώτησεν ὁ Πᾶνος Κανιόφσκης.

— Ὄχι, ἀπέθανε.

Ὁ μανιώδης ἵστατο κατάπληκτος μὲ τὸ πιστόλιον εἰς τὴν χεῖρα, χωρὶς νὰ ἐκβάλῃ φωνήν.

— Δὲν ἔπρεπε νὰ τὸ κάμῃς, Κύριε, ἐμουρμούρισεν ὁ Γιαροσλάβσκης γονατίσας πρὸ τῆς νεκρᾶς. Τότε εἰσώρμησεν ὁ ἀτυχὴς πατὴρ καὶ ἐρρίφθη ἐπὶ τῆς νεκρᾶς.

Ἰδού, λάβε χρήματα καὶ σιῶπα, ἐμουρμούρισεν ἐπὶ τέλους ὁ Κανιόφσκης.

Ὁ Σκλοΐσκης ἀνεστηλώθη ὑπερηφάνως καὶ ἔρριψε τὰ χρήματα πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ τυράννου.

— Δὲν σιωπῶ πρὶν φονεύσῃς καὶ ἐμέ· ἐφώναξε. Ἔσο κατηραμένος, παλησόκυλε, νὰ σὲ φάγῃ ὁ Ἅδης.

Ὁ Πᾶνος Κανιόφσκης ἔνευσε διὰ τῆς χειρὸς ὡς νὰ ἔλεγεν, εἶνε ἀρκετά, μὴ μ' ἐρεθίζῃς περισσότερον. Ἔπειτα, διέταξε νὰ ἑτοιμάσωσι τοὺς ἵππους καὶ νὰ μεταφέρωσι τὴν νεκρὰν εἰς τὸ μέγαρόν του. Μάτην ἀντεστάθη ὁ γέρων πατὴρ· φίλοι καλοθεληταί του τὸν ἀπεμάκρυναν καὶ τὸ ὡραῖον θῦμα τοῦ Κανιόφσκη ἐτέθη ἐπὶ φερέτρου, τὸ ὁποῖον ἐβάσταζον τέσσαρες τῶν ἀκολούθων του. Ἀργὰ ἐξεκίνησεν ἡ πένθιμος συνοδεία, οἱ κοζάκοι πρῶτοι, ἔπειτα οἱ εὐγενεῖς μὲ τὴν σημαίαν, ὁ Παλάτοβιτζ φέρων σταυρόν, ὄπισθεν αὐτοῦ ἡ νεκρὰ καὶ κατόπιν αὐτῆς ὁ Πᾶνος Κανιόφσκης ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῶν οὐλάνων.

Ὅτε ἔφθασαν εἰς τὸ μέγαρον τοῦ τυράννου, διέταξεν οὗτος νὰ τοποθετήσωσιν ἐν τῷ ναῷ τὴν νεκρὰν Σοφίαν, ἐκεῖ δ' ἔκειτο ὡς βασίλισσα ἐν τῷ μέσῳ ἀνημμένων κηρίων καὶ ἀνθέων.

Οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ φυλάξῃ τὸν νεκρόν της καὶ οὐδεὶς νὰ προσευχηθῇ παρ' αὐτῇ. Τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας ἐπένθει ὁ Κανιόφσκης παρὰ τῇ νεκρᾷ, μὲ τριχωτὸν ἔνδυμα μετανοίας, ἐζωσμένος μὲ σχοινίον, γυμνόπους καὶ ἀσκεπής ἐγονάτιζε πρὸ τοῦ φερέτρου της, ἔπλητε τὸ στῆθός του καὶ προσηύχετο. Τὴν δὲ τετάρτην ἡμέραν, ὁ ἀγριάνθρωπος ἐκεῖνος ἔθαψε τὸ θῦμά του μὲ ἀνήκουστον μεγαλοπρέπειαν ὑπὸ τὸν ἦχον τῶν κωδώνων, ἐνῷ ὁ ἴδιος ὡς κατηραμένος ἠκολούθει τὸ φέρετρον.

Ὅτε δ' ὁ τάφος ἐκαλύφθη καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν ὁπλοθήκην του, ἐστάθη ἐπὶ μακρὸν εἰς τὸ παράθυρον, παρατήρησε τὸν δύοντα ἥλιον, καὶ αἴφνης θέσας τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ μετώπου: «Θθάνει», εἶπε.

Ἐσήμανε τὸν κώδωνα, οἱ ὑπηρέται ἔδραμον, ὁ κύριός των διέταξε νὰ τῷ φέρωσι τὰ ὅπλα καὶ νὰ ἑτοιμάσωσι τοὺς ἵππους. Εἰς τὴν στιγμὴν ἡτοιμάσθησαν πάντες καὶ ὁ Πᾶνος Κανιόφσκης ἐξῆλθεν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἀκολουθίας του εἰς τὴν ὁδὸν τὴν πρὸς τὴν Καμιενέζην. Καθ' ὁδόν, βοσκός τις ἠκούσθη ᾄδων. Ὁ Κανιόφσκης ἐσταμάτησε τὸν ἵππον του. Τί ᾄδει ὁ νέος; ἠρώτησε.

— Ἄσμα διὰ σὲ καὶ τὴν ὡραίαν Σοφίαν, ἀπεκρίθη ὁ Γιαροσλάβσκης

— Ὦ! τοῦ λαοῦ δίκη, ἐμουρμούρησεν ὁ Πᾶνος Κανιόφσκης, σὲ οὐδεὶς ἔνοχος διαφεύγει. Θεέ, συγχώρησον τὰς ἁμαρτίας. Ἔκαμε τὸν σταυρόν του καὶ ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του. Ἀπήντησαν καθ' ὁδὸν δύο ἁμάξας συρομένας ὑπὸ ἰσχυνῶν ἵππων. Ὁ Κανιόφσκης διέταξε νὰ σταθῶσιν. Ἦσαν Ἰουδαῖοι ἐπιστρέφοντες ἐκ τῆς πανηγύρεως, οἵτινες κατετρόμαξαν ἰδόντες αὐτόν, ἐπήδησαν ἐκ τῶν ἁμαξῶν καὶ ἐρρίφθησαν πρὸ τῶν ποδῶν του.

— Ἔλεος, ἔλεος, ἐφώναζον, φαίσθητι τῶν δούλων σου.

Ὁ Κανιόφσκης τοὺς παρετήρησε μὲ πονηρὸν μειδίαμα, ἔπειτα δὲ ἀφίππευσε καὶ ἐζήτησε τὸ πυροβόλον του. Ἔμπρός, διέταξε τοὺς τρέμοντας Ἰουδαίους, ἀναβῆτε εἰς τὰ δένδρα, κατεργαρέοι, καὶ φωνάζετε κούκου.

— Λυπήσου μας, κύριε, λάβε τὰ χρήματά μας καὶ ἄφες μας νὰ φύγωμεν, ἱκέτευον οἱ Ἰουδαῖοι.

— Ποῖος θέλει τὰ χρήματά σας; ἐφώναξεν ὁ τύραννος, ἔμπρὸς εἰς τὰ δένδρα!

Οἱ Κοζάκοι μὲ τὰς μακρὰς των μάστιγας ἐξεβίασαν τοὺς ἀτυχεῖς ν' ἀναβῶσιν ἐπί τινων καθ' ὁδὸν δένδρων. Μετὰ κόπου προσήρμωσαν οὗτοι μὲ τὰ μακρὰ των καφτάνια ἐπὶ τῶν δένδρων καὶ ὅτε ἀνέβησαν, κούκου! ἐφώναξεν ὁ εἷς καὶ εὐθὺς ἠκούσθη πυροβολισμὸς καὶ κατέπεσε φονευμένος.

Πάλιν ἐγεμίσθη τὸ πυροβόλον.

— Ἔλεος, κύριε, ἔλεος.

— Ἔμπρὸς, διέταξεν ὁ Κανιόφσκης.

Πάλιν ἠκούσθη ἡ φωνὴ κούκου, καὶ πάλιν ὁ ἄλλος Ἰουδαῖος κατέπεσεν νεκρός.

Ἐνύκτωσεν. Οἱ ἀστέρες ἀνεφαίνοντο ἐν τῷ οὐρανῷ, σκοτεινὴ δὲ ἦτον ἡ ἀσέληνος νύξ. Ἐν τούτοις ὁ Πᾶνος Κανιόφσκης ἐξηκολούθησε τὸ πρωτάκουστον τοῦτο κυνήγιόν του μὲ ἀγρίαν ἡδονήν.

Ἐπὶ πολὺ τὴν νύκτα ἐκείνην ἠκούοντο φωναὶ κούκου καὶ ἐκπυρσοκροτήσεις ὅπλων. (1)

Ο ΠΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΚΟΡΗΣ

(Διήγημα πρωτότυπον)

—

Ἦτο ἑσπέρα· ὁ ἥλιος ἀπεχώρει παραδίδων εἰς τὰ σκότη τὴν φρούρησιν τῆς γῆς, καὶ ἐξαφανιζόμενος ἐν τῇ δύσει, συχνὰ προέβαλλε διὰ μέσου τῶν δράχων ἀνήσυχον τὴν ξανθὴν κεφαλήν. του, ὅπως ἐπιβλέψῃ καὶ ὕστατον τὰς

(1) Τοῦτο εἶνε ἱστορικὴ ἀλήθεια, ὅπως καὶ ὁ φόνος τῆς Σοφίας Ζελαΐτκης, τῆς ὁποίας τὸ ἄγημα ᾄδεται καὶ τὴν σήμερον ἀκμὴ ὑπὸ τοῦ λαοῦ τῆς μικρᾶς Ρωσσίας.

χώρας, ἃς κατέλειπεν εἰς τὴν διάκρισιν τῆς ἀπίστου νυκτὸς, ἥτις πολλάκις ἐν τῇ βραχείᾳ παρόδῳ της συντελεῖ καταστροφὰς, δι' ἃς ἐπὶ αἰῶνας διστάζει ἡ ἡμέρα.

Ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξιος ὁ Κομνηνὸς ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Τραπεζοῦντος, καὶ ὁ Ἀλῆ-Μελὴκ ἀκατάσχετος ὑπέταττε τὰς χώρας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, μόλις πρὸ τῆς ἰσχυρᾶς καὶ μεγάλης τῶν Κομάνων πόλεως ἀνακοπεὶς τὴν ὁρμήν.

Εἶχεν ὑποστῆ πολλὴν φθορὰν καὶ κόπον, ὅπως κυριεύσῃ τὰς δύο προμαχούσας τῆς πόλεως μονάς, τὴν τῆς Κουκουσσοῦ, ἔνθά ποτε ἐξόριστος καὶ ἀσθενὴς ἐνοτηλεύθη ὁ μέγας ἱεράρχης Χρυσόστομος, καὶ τὴν τῆς Πιτυοῦντος, ἔνθα ἀπέθανε καὶ ἐτάφη, ὧν οἱ εὐάριθμοι μοναχοί, γενναίως ἀγωνισθέντες, δὲν παρέδοσαν τὸν ἱερὸν χῶρον ἐὰν μὴ πρῶτον ἐκάλυψαν αὐτὸν διὰ τῶν ἡρωϊκῶν πτωμάτων των.

Καὶ ἤδη, ἀνεπαύετο ἐκ τῶν μόχθων ὁ Ἀλῆ-Μελὴκ, λυμαινόμενος τὰ περίχωρα, καὶ ἐστρατοπεδευμένος ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν ἀνατολικῶν τειχῶν, ἔβλεπε πρὸ αὐτοῦ τὴν πόλιν ἐγείρουσαν ὑπερηφάνως μέχρι νεφελῶν, τὰ ἐπὶ βράχων ἐκτισμένα φρούρια τῆς Κυρᾶς Εὐδοκίας, καὶ περιφρονοῦσαν ὡς μυρμηκιὰν τὰ τελευταῖα στίφη τοῦ ἐχθροῦ της, βαθέως ὑπνώττοντα ἐν τῇ σιγῇ τῆς νυκτὸς, ἐνῷ ἐξ ἄλλου μία πύλη λάθρα ἠνοίγετο πρὸς ἄνδρα ἔφιππον σπεύδοντα ἀ ἐξέλθῃ.

Ποῦ ἀπήρχετο ἐν τοιαύτῃ νυκτὶ ὁ διοικητὴς, καταλείπων πρὸ τοῦ ἐχθροῦ τὴν πόλιν ἄνευ ἀρχηγοῦ; Ποῦ ἐπορεύετο μετὰ τοσαύτης ταχύτητος, μὴ ἐπηρεαζόμενος οὐδ' ὑπὸ τοῦ ἀπαισίου οἰωνοῦ, ὃν ἐσήμανεν ἡ ἵππος του, γονυπετήσασα πρὸ τῆς πύλης, ὡσεὶ ἀνσυμένη νὰ ἐξέλθῃ τῶν τειχῶν, οὐδὲ ὑψῶν τὸ βλέμμα, ὅπως ἴδῃ τὸν οὐρανὸν, ὅστις ἐφαίνετο κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην πλειότερον τοῦ συνήθους ἀπομεμακρυσμένος τῆς γῆς, ὡσὰν νὰ ἐφρικίασεν ἐπὶ τῇ θέᾳ τῶν σπαραγμῶν καὶ τῆς ἀθλιότητός της.

Ἀλλὰ ἔτρεχεν, ἔτρεχεν ἀπνευστί, ἐνῷ οἱ βραγχνοὶ κρωγμοὶ τῶν νυκτικοράκων κηδευόντων τὰ πτώματα τῶν γενναίων μοναχῶν, ἀντήχουν ἀνὰ πᾶν βῆμα τῆς ἵππου, μὴ ἐγγιζούσης πλέον τὸ ἔδαφος ἐκ τῆς ταχύτητος ἢ μόνον ὅπως τὸ ἀπωθήσῃ.

Εἰς ἀπόστασιν τριῶν ὡρῶν, μακρὰν πάσης ὁδοῦ, μεταξὺ ἀποτόμων βράχων, ἔκειτο ὁ Πύργος τῆς κόρης, ἐπὶ ὑψηλῆς καὶ ἀπορρῶγος πέτρας ὀρθούμενος. Ζοφερὸς καὶ ἄφωνος, ἐν μέσῳ τῆς ἀπειλητικῆς σκοτίας, περιεβάλλετο ὑπὸ ἀγρίου μεγαλείου, καὶ μόλις ὑποτρέμον τι φῶς, λάμπον ἔν τινι τῶν ὑψηλοτέρων αὐτοῦ παραθύρων, παρεῖχεν ἐλπίδα παρήγορον εἰς τὸν πλάνητα ὁδίτην.

— Προσεύχεται τὸ εὐσεβὲς κορέσιον, ἐψιθύρισεν ὁ διοικητὴς, καὶ φθὰς ἔκρουσε τὴν πύλην.

Ἡ λάλας τῶν βράχων ἠχὼ ἐπανέλαβε πενθίμως τὸν κρότον τοῦ ρόπτρου, καὶ μορφή τις διεγράφη ἐπὶ τῶν κιγλίδων τοῦ φωτεινοῦ παραθύρου, φωνὴ δὲ γυναικεία ἠκούσθη ἐρωτῶσα.

— Ποῖος κτυπᾷ;

— Ἐγὼ, Εἰρήνη, ὁ διοικητὴς, θέλω νὰ σοὶ ὁμιλήσω.

— Περίμενον ὅπως κατέλθω, διότι οἱ ἄνθρωποί μου ἐκοιμήθησαν.

Μετά τινα λεπτὰ οἱ σιδηροῖ μοχλοὶ ἐκρότησαν, καὶ ἡ βαρεῖα πύλη ἠνοίχθη ὑπὸ γυναικὸς κρατούσης λύχνον, οὗτινος ἡ λάμψις ἐφώτιζε μορφὴν, δι' ἣν πᾶσα περιγραφὴ ἔσεται περιττὴ καὶ ἀνωφελὲς, ἐὰν γνωρίσωμεν, ὅτι ἡ Κόρη τοῦ Πύργου, ὑπὸ πάντων ἀνωμολογεῖτο ὡς ἡ περικαλλεστέρα κόρη, οὐ μόνον τῶν Κομάνων, ἀλλὰ καὶ ὅλων τῶν πέριξ πόλεων.

— Εἰρήνη, τέκνον μου, πῶς δὲν φοβεῖσαι καὶ ἀνοίγεις μόνη τὴν θύραν εἰς τοιαύτην ὥραν;

— Ἀφίεμαι εἰς τὴν προστασίαν τοῦ Ὑψίστου· μὴ ἐὰν ὑπ' ἄλλου ἀνοιχθῇ ἡ θύρα, δὲν θὰ ἐκτελεσθῇ καὶ πάλιν τὸ πεπρωμένον;

— Καὶ διατί, κόρη μου, δὲν ἔρχεσαι εἰς τὴν πόλιν, ὅπου τοσάκις σ' ἐκάλεσα; πρὸς τί νὰ μένῃς ἐδῶ, ἐκτεθειμένη μόνη εἰς τοὺς κινδύνους, καὶ μὲ ἠνάγκασες νὰ ἔλθω αὐτοπροσώπως ὅπως σὲ καταπείσω;

— Καὶ μήπως θὰ εἶμαι ἀσφαλεστέρα ἐκεῖ; τίς θ' ἀνακαλύψῃ τὸν ἐντὸς τῶν βράχων μεμακρυσμένον τοῦτον πύργον; ὀλίγιστοι γνωρίζουσι τὴν θέσιν του, καὶ οὐδεὶς θέλει μὲ προδώσει. Διέπραξες μεγίστην ἀπερισκεψίαν, ἄρχον, ν' ἀφήσῃς τὴν πόλιν εἰς τοιαύτην νύκτα· δὲν ἐφοβήθης μὴ τὴν κυκλώσῃ ὁ ἐχθρὸς καὶ μείνῃς ἐκτός;

— Ἀλλὰ δὲν ἠδυνάμην νὰ σὲ ἀφήσω, ὁ Ἀλῆ Μελὴκ ἤκουσε περὶ σοῦ, καὶ ὡς μανιώδης ζητεῖ ν' ἀνακαλύψῃ τὸ καταφύγιόν σου· ἐγὼ δέ, ὑπεσχέθην εἰς τὸν θνήσκοντα πατέρα σου νὰ σὲ προστατεύσω ὡς ἰδίαν μου θυγατέρα· ἄλλως δὲ, ἡ πόλις οὐδένα διατρέχει κίνδυνον· ἀφῆκα ἀντ' ἐμοῦ τὸν ἀνεψιόν μου, στρατηγὸν δὲ τὸν Μανουὴλ· γνωρίζεις, εἶνε μέγας πολέμαρχος ὁ ἀνδρεῖος οὗτος νέος.

— Οἴμοι, ἐξέφερε μελαγχολικῶς ἡ κόρη τῶν βράχων· ἠδύνατο νὰ εἶνε μέγας πολέμαρχος εἰς ἄλλον αἰῶνα, εἰς τὴν ἐποχήν μας ὅμως, μέγας μάρτυς μόνον δύναται νὰ γίνῃ, στρατηγὸς ἄνευ στρατοῦ!... Ὁ κόσμος διεφθάρη, τὸ κράτος ὀσημέραι καταπίπτει, μόνος εὐτυχὴς ἔσεται ὅστις θνήσκων ἐν τῇ μάχῃ, δὲν ἐπιζήσει ὅπως ἴδῃ τὴν τελείαν πτῶσιν!... Εἶναι γενναῖος ὁ Μανουὴλ, ἀλλὰ φοβοῦμαι τὸν ἀνεψιόν σου, ὅστις διχονοεῖ πρὸς αὐτόν.

— Ναὶ, διότι νομίζει ὅτι τὸν εὐνοεῖς· γνωρίζεις ὅτι σὲ ἠγάπα, καὶ ἤθελε νὰ σὲ νυμφευθῇ, καὶ σὺ ἠρνήθης.

— Δὲν εἶναι ἐποχὴ γάμων ἡ ἐποχὴ μας· ὁ νυμφευόμενος σήμερον, γενναῖα αἰχμαλώτους διὰ τὸν βάρβαρον.

— Τώρα προσηλώθη εἰς νέον ἔρωτα, πρὸς τὴν κόρην τοῦ διοικητοῦ τῆς Σινώπης, καὶ γνωρίζων ὅτι ἐγὼ οὐδέποτε θὰ συγκατανεύσω εἰς τοιοῦτον γάμον, εὑρίσκεται ἀπησχολημένος, καὶ δὲν τὰ ἔχει τόσον καλὰ μὲ τὸν Μανουήλ.

Ὁπλὴ ἵππου ἀναρχομένου τὸν βράχον διέκοψε τὸν διοικητὴν· ἀγγελιαφόρος ἤρχετο κομίζων πένθιμον εἴδησιν καταστροφῆς.

Τὰ Κόμανα προδόθησαν. Ὁ στρατηγὸς Μανουὴλ ἐπληγώθη.

— Τὰ Κόμανα ἔπεσαν! ὀφείλω ν' ἀποθάνω καὶ ἐγὼ, δὲν δύναται νὰ ἐπιζήσῃ ὁ διοικητὴς τῆς πόλεως!..... Ἀλλὰ τὸ τέκνον μου; θεέ, ἡ κόρη μου!..

— Φέρετην ἐδῶ ὁμοῦ μὲ ὅσους διασωθῶσιν! ἐφώνησεν ἡ Εἰρήνη πρὸς τὸν ἐξορμήσαντα τοῦ πύργου καὶ δρομαίως ἀπερχόμενον διοικητὴν, εἶτα δὲ, γονυπετήσασα ἤρξατο προσευχομένη ὑπὲρ τῶν ψυχῶν τῶν θνησκόντων.

Τὴν πρωΐαν, περὶ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, ἐφάνη ἀνερχόμενος πρὸς τὸν πύργον ὁ στρατηγὸς Μανουὴλ πληγωμένος, μετὰ τῶν λειψάνων τοῦ στρατοῦ του, φέρων μεθ' ἑαυτοῦ ὅσας ἠδυνήθη νὰ διασώσῃ γυναῖκας, ἐν αἷς καὶ τὴν θυγατέρα τοῦ διοικητοῦ, προφθάσαντος νὰ φονευθῇ ἐν τῇ πόλει, ἀφοῦ εἶδεν ἐξασφαλισθεῖσαν τὴν σωτηρίαν τοῦ τέκνου του· ἔφερε δὲ καὶ λεπτομερεστέρας πληροφορίας περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἁλώσεως τῆς πόλεως.

Ὁ ἀνεψιὸς τοῦ διοικητοῦ, πρὸ ἡμερῶν συνενοούμενος μετὰ τοῦ Ἀλῆ-Μελὴκ τὴν παράδοσιν τῶν Κομάνων ἐπὶ τῷ ὅρῳ νὰ ἐνεργήσῃ οὗτος εἰς τὸν ποθούμενον μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ διοικητοῦ τῆς Σινώπης γάμον του, εἰς ὃν ἀνθίστατο ὁ θεῖός του, λαθὼν ὑπόσχεσιν προέδωκε τὴν πόλιν· πλὴν ἀκολούθως, φοβούμενος μὴ μετὰ τὴν κατοχὴν αὐτῆς ὁ βάρβαρος ἀθετήσῃ τὰς ὑποσχέσεις του, περιέγραψε τὴν Κόρην τοῦ Πύργου, περὶ ἧς ἐκ τῶν προτέρων εἶχε πολλὰ ἀκούσει ὁ ὀθωμανὸς κατακτητὴς, διὰ τῶν δελιαστικωτέρων χρωμάτων, ἐξαίρων τὴν εὐγένειαν τοῦ βασιλικοῦ αἵματός της καὶ τὸ ἀπαράμιλλον κάλλος καὶ τὰς γνώσεις της, προσθέτων δὲ, ὅτι ἤθελε τὸν ὁδηγήσῃ εἰς τὸ ἄγνωστον κρυσφύγετόν της, ἅμα ὡς ἐνυμφεύετο τὴν ἐρωμένην του.

Ὁ υἱὸς τοῦ Ἄλπ-Ἀρσλὰν, ἐξημμένος τὸ πνεῦμα ἐκ τῶν διαφόρων περιγραφῶν τῆς δασήμου ἐπὶ καλλονῇ κόρης, καὶ κατειλημμένος ἐκ τοῦ κατὰ φαντασίαν ἔρωτος, ὅστις εἶνε ὁ σφοδρότερος καὶ ἐμπαθέστερος παντὸς ἄλλου διὰ χαρακτῆρα ἄγριον καὶ ὁρμητικὸν, ἀναπτυχθέντα μέσῳ αἱμάτων καὶ φόνων, οἷος ἦτο ὁ τοῦ Ἀλῆ-Μελὴκ, ἐμεσίτευσεν, ἠπείλησε, διέταξε, καὶ ἐντὸς ὀλιγίστων ἡμερῶν ἐνύμφευσε τὸν προδότην, ὅστις, μὴ δυνάμενος ἢ νὰ φανῇ συνεπὴς εἰς τὴν δοθεῖσαν ὑπόσχεσιν πρὸς θηριώδη τύραννον, ὡδήγησεν αὐτὸν εἰς τὸν Πύργον τῆς Κόρης, ἔνθα οἱ φυγάδες ἀνέμενον τὴν ἀνάρρωσιν τοῦ στρατηγοῦ, ὅπως ἀπέλθωσι τοῦ ἐπισφαλοῦς ἐκείνου καταφυγίου, πρὸς τοὺς ἐν Οἰνόῃ συγγενεῖς των.

Μόλις ἐφάνη ὁ Μελὴκ μετὰ τοῦ στρατοῦ του, καὶ ὁ γενναῖος Μανουὴλ, καίτοι πάσχων, ἐξῆλθε μετὰ τῶν ἀνδρειοτέρων στρατιωτῶν του, ἵνα μαχόμενος ἀπασχολήσῃ τὸν ἐχθρὸν καὶ παράσχῃ τὸν ἀπαιτούμενον καιρὸν πρὸς τοὺς ἐντὸς τοῦ Πύργου, ὅπως δραπετεύσωσι διὰκρυφίας ὑπογείου διόδου, διηκούσης μέχρι τῆς πέραν τῶν βράχων ἐκτεινομένης πεδιάδος.

Πολλάκις ἐρώρμησεν ὁ ἐχθρὸς πρὸς ἄνοδον, ἀλλ' ἀπεκρούσθη κρατερῶς, μέχρις οὗ ὁ Μανουὴλ, πληγεὶς θανασίμως παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ κρημνοῦ, ὠλίσθησε καὶ ἐκυλίσθη νεκρὸς ἐν αὐτῷ.

Γενικῆς τότε ἐπικρατησάσης συγχύσεως καὶ σφαγῆς, ἡ θέσις παρεδόθη, καὶ οἱ ἐχθροὶ ἐπετέθησαν μανιώδεις κατὰ τοῦ Πύργου.

Ἡ Εἰρήνη παραφυλάττουσα καὶ ἰδοῦσα τὰ γενόμενα, ἐπέσπευδε τὴν δραπέτευσιν τῶν ἐναπολειπομένων· ἀλλ' ὅτε παρεβάσθη ἡ πύλη, ὅπως περισπάσῃ τὴν προσοχὴν τοῦ ἐχθροῦ καὶ διευκολύνῃ τὴν δραπέτευσιν τῆς θυγατρὸς ἐκείνου, ὅστις χάριν αὐτῆς τὰ πάντα ἐθυσίασεν, ἡ ἡρωϊκὴ κόρη, διελθοῦσα ὡς ἀκαριαία ἀκτὶς πρὸ τῶν ὀμμάτων τοῦ ἔκφρονος ἐκ θριάμβου καὶ πόθου Μελὴκ, ἔθραμε πρὸς τὴν ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ κυκλοτεροῦς πύργου ἑλικοειδῆ κλίμακα, τὴν ἄγουσαν μέχρι τοῦ ἐπιστέγου, καὶ ἀνήρχετο αὐτὴν ἐν φανταστικῇ ταχύτητι.

Ὁ Ἀλῆ Μελὴκ, εἰς τὴν ἀστραπιαίαν ἐκείνην λάμψιν, ἀνεγνώρισε τὴν κόρην τῆς φαντασίας του, ἣν μάτην μετὰ τοσαύτης λύσσης ἀνεζήτησε μέχρι τοῦδε, φρίσσων δὲ καὶ βρυχώμενος, ἐρρίφθη κατόπιν της. Ἡ χρυσῆ κόμη της ἠπλοῦτο κυματίζουσα εἰς τὸν ἀέρα ἐν τῇ ταχείᾳ ἀναβάσει, καὶ ὁ ἀγαλματώδης τράχηλός της προέβαλλε πάλλευκος ὑπὸ τὴν ἐκφεύγουσαν πορφύραν. Δύο μόνον βαθμίδες τὸν ἀπεχώριζον καὶ ἐμαίνετο μὴ δυνάμενος νὰ ὑπερβῇ τὴν μικρὰν ταύτην ἀπόστασιν.

Ἔφθασαν εἰς τὸ ἐπίστεγον, καὶ τὸ ἐπίπεδον τοῦ ἐδάφους συνέδραμε τὴν καταδίωξιν· κατέφθασεν αὐτὴν παρὰ τὰς πολεμίστρας, καὶ τείνας τοὺς βραχίονας τὴν συνέλαβε μεθύων καὶ λειποψυχῶν.

Ἀλλ' ἐκείνη, μὴ διακόψασα τὴν ὁρμὴν ἥτις τὴν ἔφερε τρέχουσαν, ἐτινάχθη εἰς τὴν ἄβυσσον τοσοῦτον ἀκαριαίως, ὥστε ὁ Ἀλῆ-Μελὴκ, πιστεύων ἔτι ὅτι τὴν ἐκράτει, ἔθλιψεν ἐπὶ τοῦ στήθους του τὸ κενὸν, ἐν τῇ πορφύρᾳ, ἣν ἐκείνη ἀπέλιπεν εἰς τοὺς βραχίονάς του.

Ταχέως ὅμως ἀφυπνισθεὶς ἐκ τῆς διαψεύσεως τῶν προσδοκιῶν του, εἶδε τὴν χιονῶδη ἐσθῆτά της κυματίζουσαν, τὴν κόρην κρημνιζομένην ἀπὸ τοῦ ἀκαταμετρήτου ὕψους τοῦ πύργου, καταπεσοῦσαν ἐπὶ τοῦ βραχώδους χείλους τοῦ κρημνοῦ, ὀλισθήσασαν ἐν τῷ αἵματι τοῦ Μανουὴλ καὶ κατόπιν κυλισθεῖσαν εἰς τὰ βάθη τοῦ βαράθρου, ἔνθα ἐκεῖνος τὴν ἀνέμενε.

Ὁ Ἀλῆ-Μελὴκ, παράφρων ἐκ τῆς δεινῆς ἀποτυχίας, ἔδραμε πρὸς τὸν κρημνὸν, ὅπως νεκραν κἂν τὴν κυριεύσῃ. Τὴν εἶδεν ὑπέρποτε περικαλλῆ καὶ οὐρανίαν ἐν τῷ ἡρωϊσμῷ της, ἀναπαυομένην ἐπὶ τοῦ γενναίου στήθους τοῦ συμμάρτυρός της, καὶ παράφορος ἐπὶ τῇ θέᾳ ἐκείνῃ, διεπέρασε διὰ τῆς λόγχης του τὰ δύο πτώματα, μετὰ τρομερῶν κραυγῶν διατάξας, νὰ κρημνισθῇ ὁ πύργος ἐπ' αὐτῶν καὶ νὰ τ' ἀποκρύψῃ τῶν ὄψεών του.

Πλὴν, τοῦτο δὲν ἤρκει ὅπως ἱκανοποιήσῃ τὴν λύσσαν τῆς καρδίας του· καὶ πρὶν συντελέσει τὸ ἔργον τῆς καταστροφῆς, ἀκῆλθε ζητῶν νὰ πνίξῃ ἐν τῇ βοῇ τῶν πολέμων, τοῦ ἀπολεσθέντος ὀνείρου τὸν ἀνίατον πόθον. Ἀλλ' ἔκτοτε οὐδεμίαν πλέον ἐπιτυχίαν ἠδυνήθη νὰ δρέψῃ. Εἰς τὴν ἀμέσως μετὰ ταῦτα συναφθεῖσαν πρὸς τοὺς Οἰνοεῖς μάχην, ἡττήθη κατὰ κράτος, καὶ ἀδυνατῶν νὰ ἐξαλείψῃ ἐκ τοῦ πνεύματός του τὴν ἀνάμνησιν τοῦ φάσματος τῆς Κόρης τοῦ Πύργου, ἀπέθανεν ἐντὸς ὀλίγου, ὁ δὲ τάφος του δεικνύεται ἔτι, σωζόμενος παρὰ τὴν κωμόπολιν Νεοκαισάρειαν.

Τὴν σήμερον, ἐν μόνον ἐρείπιον τείχους ἀπέναντι ἐκ τοῦ Πύργου, καλούμενον ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων Κῆζ Καλεσί (Κόρης Πύργος), καὶ παρ' αὐτὸν χαίνει ἡ ὀπὴ τῆς ὑπογείου διόδου, θθεν ἐδραπέτευσαν οἱ φυγάδες τῶν Κομάνων.

Τοιαυτη διασώζεται παράδοσις περὶ τοῦ Πύργου καὶ τοῦ τρόπου τῆς προδοσίας τῶν Κομάνων· λέγεται δὲ, ὅτι ὑπῆρχε τουρκικόν τι ἔγγραφον ἐν Οἰνόῃ, ἱστοροῦν ἀκριβῶς τὰ τῆς παραδόσεως τῆς πόλεως, ὅπερ ἀναζητήσασα δὲν εὗρον· ἀλλ' ἐπληροφορήθην, ὅτι ἠγόρασεν, αὐτὸ Ἕλλην τις ὅπως δημοσιεύσῃ μετάφρασίν του. Ἀγνοῶ ἂν τὸ ἔπραξε μέχρι τοῦδε· ὁπωσδήποτε, τὸ χειρόγραφον τοῦτο ἔσεται ἡ λυδία λίθος τῶν ἐμῶν πληροφοριῶν, ἐὰν ὦσιν ἀληθεῖς ἢ οὔ· διότι τὰς ἔλαβον παρ' ἀγραμμάτων ὅλως προσώπων.

ΔΕΙΝΟΜΑΧΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΟΥ

ΤΕΧΝΗΤΑ ΩΑ

Πολλάκις ἐλέχθη, ὅτι οἱ Ἀμερικανοὶ κατασκευάζουσιν ὠὰ τεχνητά· ἰδοὺ δὲ καὶ λεπτομέρειαι τῆς ἀληθῶς ὑπαρχούσης παραδόξου ταύτης βιομηχανίας.

Τέσσαρες ἐπὶ μέρους ἐργασίαι ἀποτελοῦσι τὴν ὅλην κατασκευὴν· ἡ παροσκευὴ τῆς λευκήθους ἢ κιτρίνου τοῦ ὠοῦ, ἡ παρασκευὴ παρασκευὴ τοῦ λευκώματος, ἡ τοῦ περικαλύπτοντος ταῦτα ὑμένος, καὶ ἡ τοῦ κελύφους. Καὶ ἡ μὲν λεύκηθος εἶναι μῖγμα ἐξ ἀλεύρου, ἀραβοσίτου, ἀμύλου, ἐκχυλίσματες σίτου, ἐλαίου καὶ διαφόρων ἄλλων ἀρτυμάτων· τὸ μῖγμα τοῦτο ἐν καταστάσει μάζης πυκτῆς χύνεται ἐν τῇ ὀπῇ μηχανῆς, ἥτις τῷ δίδει σχῆμα στρογγύλον, ἐν ἑτέρῳ διαμερίσματι ἡ λέκηθος αὕτη περικαλύπτεται ὑπὸ τοῦ λευκώματος, λευκώματος ὁμοίου τοῦ φυσικοῦ ὠοῦ· τὸ νέον τοῦτο ὑγρὸν πηγνύμενον λαμβάνει ὠοειδὲς σχῆμα διὰ προσιδιαζούσης περιστροφικῆς κινήσεως. Οὕτω κατασκευασθὲν τὸ ὠὸν μεταβαίνει εἰς τὴν καλουμένην μηχανὴν τοῦ δέρματος, ὅπου περιβάλλεται ὑπὸ λεπτοτάτου ὑμένος, καὶ τέλος εἰς τὸν ὀστρακωτὴν, ὅπου λαμβάνει τὸ τελευταῖον περικάλυμμα, ἤτοι στρῶμα γύψου κατά τι παχύτερον τοῦ φυσικοῦ κελύφους. Τιθέμενον δ' ἔπειτα ἐπὶ τῶν ξηραντήρων τῶν ὠῶν, τὸ μὲν κέλυφος ξηραίνεται ἀκαριαίως, ἐνῷ ταχέως πήγνυται τὸ ἐσωτερικόν.

Τὸ προϊὸν τοῦτο ὁμοιάζει πληρέστατα πρὸς τὸ ἀληθὲς ὠόν. Διαβεβαιοῦσι δὲ ὅτι τὸ ἐργοστάσιον δὲν ἐξαρκεῖ εἰς τὴν κατανάλωσιν, καὶ ὅλον τὸ παραδιδόμενον ποσὸν προαγοράζεται ὑπὸ δυο ἐμπορικῶν οἴκων τῆς Νέας Ὑόρκης.

Τὰ ὠὰ ταῦτα ὅλως ἀδιάβρωτα, εἶνε ἐπίσης θρεπτικὰ καὶ ὑγιεινὰ ὡς τὰ τῆς ὄρνιθος, ὑπερτεροῦσι δὲ τῶν φυσικῶν ὅτι οὐδέποτε φθείρονται, καὶ ὅτι ἕνεκα τοῦ πάχους τοῦ κελύφους ἡ μεταφορὰ αὐτῶν καθίσταται εὐχερεστέρα.

Ο ΚΑΤΗΡΑΜΕΝΟΣ ΝΑΥΤΗΣ

ΧΙΜΩΝ ΤΟΥ 1386-1387

Γ'.

Τὸ ταξειδεῦον στεῖρος τῶν γεράνων,
ἡ θέα τῶν νερῶν τῶν ταχυπέρων,
τὸ πλοῖον τὸ μακρόθεν καταφθᾶνον,
ἢ τὸ εἰς χώρας μακρυνὰς ἀπαίρον

Πληροῦσι τὴν ψυχήν της νοσταλγίας
πρὸς τὸν ἀγνώριστον ἐκεῖνον ξένον,
ποῦ μετ' ἐπέλπιδος περᾷ καρδίας
ἐπὶ ὠκεανῶν μεμακρυσμένων.

Ἄλλοτε πάλιν δρέπουσ' ἀνεμώνας
εἰς χλοιροὺς σιωπηλοὺς λειμῶνας,
ναΐσκου εἰκονίσματα στολίζει
κ' εὐχὴν πρὸς τὴν Παρθένον ψιθυρίζει.

"Καθὼς ἐγὼ τὴν ἔρημη, στολίζω σου εἰκόνα
μ' αὐτὰ τὰ πτωχολούλουδα τ' ἀθῶα τοῦ [χειμῶνα
λουλοῦδι φύτεψε καὶ σὺ στὴ ἐρημιά του ἕνα,
λουλοῦδι τῆς παρηγοριᾶς σὲ στῆθη πικραμένα
Ἔσυ, ποῦ εἶσαι ὅλη φῶς, ποῦ εἶσαι ὅλη χάρι,
ἄχ, δός μου φῶς, κ' ἐθόλωσε τοῦ νοῦ μου τὸ [λυχνάρι!
Ἔσύ, ὁποῦ σπλαχνίζεσαι καὶ τοὺς κακοὺς [ἀκόμη,
τρέξε, δυνάμωσε κ' ἐμὲ στὴ σπλαχνική μου [γνώμη
γιὰ μιὰ καρδιὰ ποῦ σπαρταρᾷ σὲ ἄδικο [μαχαῖρι!
ἔδς νὰ τῆς κλείσω τὴν πληγὴ μ' ἀγαπημένο [χέρι!
Ἄχ, πές μου, Παναγία μου, μὴν ἔνε [ἁμαρτία
νὰ πέφτω μέσ' στῆς θείκῆς ὀργῆς τὴν τρι- [κυμία,
γιὰ νὰ λυτρώσω μιὰ ψυχὴ, ποῦ παραδέρνει [χρόνια
στ' ἀνάθεμα τῆς μάννας της, στῆς γῆς τὴν [καταφρόνια;
Ὄχι! καλή μου Παναγία, τὸ βλέπω στὴ [ματιά σου
ποῦ χαμηλόνει ἀπάνω μου καὶ μὲ γλυκο- [κυτάζει,
τὸ νοιώθω μέτα στὴν καρδιά, ὅπου γι' αὐτὸν [σπαράζει!
Βασίλισσά μου! ἂς γενῇ κατὰ τὸ θέλημά [σου!,,

Δ'.

Ὑπάρχουν γενεαί, ἐφ' ὧν ἡ μοῖρα,
μὲ τὴν λιπόσαρκον ψυχράν της χεῖρα,
σφραγῖδα μελανὴν ἀποτυπόνει,
κι' ἀλλεπαλλήλως πίπτουσιν οἱ γόνοι.

Οὕτω κι' ὁ ξυλοκόπος ἐν τῷ δάσει
τὸν μελανὸν σταυρόν του ἐγχαράσσει
ἐπὶ κορμῶν, ποῦ ἔχει προωρίσει
μὲ σίδηρον μοιραῖον νὰ κτυπήσῃ.

Καὶ δὲν ὑπάρχει δι' ἐκείνους οἶκτος,
ἡ μοῖρα τοὺς θερίζει ἀμειλίκτως,
καὶ πίπτουν οἱ ταλαίπωροι ἀθρόοι,
καὶ ἀντηχοῦσι στεναγμοὶ καὶ γόοι.

Παράδοξος, φρικώδης εἱμαρμένη!
ὅπου τοὺς ἄλλους τέρψις περιμένει,
ἐκεῖ βοᾷ ὁ θρῆνος δι' ἐκείνους,
ἐκεῖ εὑρίσκουν, θάνατον, κινδύνους.

Ὁ καθαρὸς ἀὴρ τοὺς φαρμακεύει,
μ' ἀμυχὴ τοὺς δδηγεῖ στὸ μνῆμα,
μία σταγὼν τοὺς πνίγει, καθὼς νεῦμα,
βέλος, ριφθὲν ἀσκόπως, τοὺς φονεύει.

Πρὶν ἢ ἐν τῇ ἐρήμῳ κατοικίᾳ
τὰ νυκτιπλάνα ὄρνεα θηνήσουν,
καὶ τοὺς ἱστοὺς αὐτῶν ἀράχναι στήσουν,
δὲν παύει πρὶν τῆς μοίρας ἡ μανία,

Τοιαύτης γενεᾶς θνησιγεννήτων
ὁ ἔσχατος βλαστὸς ὁ Μάρκος ἦτο,
καὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐθεωρεῖτο
δῶρον τῆς μοίρας τῆς ἀδυσωπήτου.

Χαρὰν ἐπὶ τοῦ κόσμου δὲν ἠσθάνθη,
εἰς στεναγμοὺς καὶ θρήνους ἀνετράφη.
Περὶ αὐτὸν ταχέως ἐμαράνθη
πολυμελὴς οἰκία καὶ ἐτάφη.

Ἦσαν αἱ παιδικαί του ἀναμνήσεις
θρησκευτικαὶ κωδώνων ἀντηχήσεις,
κραυγαὶ καὶ ἐσεῖς καὶ ψαλμῳδίαι,
καὶ μνήματα, σταυροὶ καὶ ἐρημία...

Ἀλλὰ ψυχὴ εὑρέθη, μόνη μία
τοῦ φιλανθρώπου Βάσσου, ἡ ὁποία
προθύμως ἤνοιξε μετ' εὐσπλαγχνίας
πρὸς τ' ὀρφανὸν τὰς θύρας τῆς οἰκίας.

Εὗρεν ἐκεῖ ὅ,τι θηρευει μάτην
τὸ ὀρφανὸν εἰς τῆς ζωῆς τὴ ζάλην·
εὗρε μητρὸν φιλόστοργον ἀγκάλην,
ὡραίαν ἀδελφὴν συμπαθεστάτην.

Μὲ ναυαγοῦ σπασμώδη προθυμίαν,
ἁρπάζοντος σωτήριον σχοινίον,
τρημούσας χεῖρας τείνει τὸ παιδίον
πρὸς τὴν ἀκτῖνα ταύτην τὴν γλυκεῖαν.

Μετὰ δυνάμεως κ' εὐγνωμοσύνης
ἐπέλπιδος ψυχῆς τὴν περιβάλλει,
κ' ἡ ἔρημός του μειδιᾷ καὶ θάλλει
στὴν παιδικὴν συμπάθειαν ἐκείνης.

Στοργὴν ἀντὶ στοργῆς ἀνταποδίδει·
ἀλλ' ὅταν εἰς μειράκιον ηὐξήθη,
κ' ἔπαλλεν ὥριμον τὸ στῆθος ἥβη,
εἰς πάθος ἡ στοργή του μετεβλήθη.

Ἠγάπησε τὴν θελκτικὴν Μαρίαν,
καὶ εἰς τὴν σκοτεινὴν αὐτοῦ καρδίαν
ἡ ὄψις της χρυσῆ ἐνετυπώθη,
βαθύταπα ὁ ἔρως ἐρριζώθη.

Ἀπλόνει ρίζης πλοκαμοὺς μυρίους
ὁ θάμνος τῆς ἀκτῆς καὶ ἐγκολποῦται
πετρώματα σκληρὰ, κρημνοὺς ἀγρίους,
καὶ μόνον μετ' αὐτῶν συνεκριζοῦται.

Ἦτον ὡραῖος νέος, πλήρης σθένους,
καὶ συνοδεύει ἔνορίς τὸν Βάσσον
εἶδεν ὠκεανοὺς ἐκτεταμένους,
καὶ τὴν ὁρμὴν κυμάτων ἀτιθάσσων.

Ὅταν ἐκλυδωνίζετο τὸ πλοῖον,
κ' ἐπάτασσε τὸ κῦμα τὰ πλευρά του,
καὶ ὅταν τὰ πελάγη ἐμειδίων,
ὁ Μάρκος ἔψαλλε τὸν ἔρωτά του.

Ἀλλὰ ἡ μοῖρα ποῦ τοῦ ἐπιτρέπει
τὴν λάμψιν ν' ἀντικρύζῃ τοῦ ἡλίου,
τοῦ ἀφαιρεῖ πᾶσαν χαρὰν τοῦ βίου,
πᾶν τῆς ἀγάπης ἄνθεμον τοῦ δρέπει.

Καὶ ὅταν μετὰ πόνου βαθυτάτου
τὸ καῖον ἐκδηλόνει αἴσθημά του,
μένει ἀνάλγητον, καθὼς ὁ λίθος,
τῆς ποθητῆς νεάνιδος τὸ στῆθος.

Μὲ βέλος ἀλγεινότερον θανάτου
ἡ δύστηνος καρδία του ἐτρώθη,
πᾶσα χαρὰ, ἡ ἐλπὶς του ἐζοφώθη,
μακρὰν αὐτῆς πλανᾷ τὰ βήματά του.

Τὴν στέγην τὴν φιλόξενον ἀφίνει,
εἰς τὴν στυγνὴν οἰκίαν διαιτᾶται,
ὅπου ἠκούσθησαν, φιλτάτου θρῆνοι,
καὶ φάσμα συμφορᾶς περιπλανᾶται...

Ἦτον ἡ ὥρα τοῦ μεσονυκτίου,
καὶ οὐρανὸς διάστερος Μαρτίου.
κατοπτριζόμενος εἰς τῆς θαλάσσης
τὰς ἀκυμάντους, σκοτεινὰς ἐκτάσεις.

Ὡς ὄνειρον πνοή τις διαβαίνει
κ' εἰς τοῦ ἀπείρου τὴν σιγὴν ἐκπνέει.
Εἰς τὸ κενὸν ἓν ἄστρον ὀλισθαίνει
κι' ἀκαριαίως λάμψιν περιχέει.

Ὁποία νυξ, μεστὴ περιπαθείας,
ἥτις καὶ εἰς καρδίαν ἀνεράστου
κινεῖ χορδὰς αἰσθήματος ἀφράστου,
κινεῖ χορδὰς ἀγάπης οὐρανίας.

Ὁποία νὺξ! ὁ ἀγαπῶν νομίζει,
πῶς ἀφ' ἑκάστου μακρυνοῦ ἀστέρος,
ὡς φθόγγος μουσικὸς πετᾷ ὁ ἔρως,
κ' εἰς τοῦ ἀπείρου τὰς ἀκτὰς φλοιεβίζει.

Ἐξαλλος ἵσταται ὁ νεανίας
ἐνώπιον τοῦ οἴκου τῆς Μαρίας,
ὅστις λευκὸς ὑψοῦται εἰς τὰ σκότη.
Τείνει τὸ οὖς αὐτοῦ· τὸ πᾶν ὑπνώττει.

Πρὸς τὸ παράθυρόν της ἀῖρει τ' ὄμμα,
κ' αἰσθάνεται βαθέως μετ' ὀδύνης.
πῶς τὸ ὑψηθολον τῶν ἄστρων δῶμα
εἶν' εἰς αὐτὸν ἐγγύτερον ἐκείνης.

Ἐκάθισεν ἐπάνω ἐρειπίων,
καὶ ἀργυρόδετον κιθάραν πλήσσων,
ἓν ᾆσμα ψάλλει μεταξὺ δακρύων
ἐξ ἔρωτος κι' ἀπελπισίας φρίσσων.

Τὰ παιδικά σου χρόνια
τὴν ἄνοιξι μοῦ φέρναν
καθὼς τὰ χελιδόνια,
καὶ τὸ χειμῶνα πέρναν
ποῦ τ' ὀρφανὸ πλακόνει.

Ἡ νειότης σου μοῦ πλέκει
στεφάνια παραδείσου·
ἄχ, σὰν ἀστροπελέκι
ἡ νειότη ἡ χρυσῆ σου
σκληρὰ μὲ θανατόνει.

Ἐχάθης' ἕνα κῦμα
τὴ φλόγα μου νὰ σβύσῃ!
ἐχάθης' ἕνα μνῆμα
βαθειὰ βαθειὰ νὰ κλείσῃ
ζωὴ δυστυχισμένη;

Πρῶτα μ' ἀγγέλου χέρι
τὸ δάκρυ μου στεγνόνεις,
τώρα σκληρὸ μαχαῖρι
μέσ' στὴν καρδιά μου χώνεις,
ψυχὴ ἀγαπημένη.

"Αχ, ἔχεις τέτοιο θησαυρὸ καὶ δὲν μοῦ τὸν [χαρίζεις;
μπορεῖς νὰ σώσης μιὰ ψυχὴ καὶ δὲν τ' ἀπο- [φασίζῃς;
Λυπήσου τούτη τὴν καρδιά! κάθε σπαρτά- [ρισμά της
εἶνε ἀγάπη ποῦ πονεῖ, καὶ πόνο ποῦ γλυ- [καίνει·
οἱ κτύποι της οἱ γλήγοροι καὶ οἱ δαιμενι- [σμένοι
ἐκεῖ τὴν σύρουν βιαστικὰ, ποῦ παύουν τὰ [δεινά της.

Μαρία

Πῶς σὲ λυποῦμαι, δύστυχε!

Μάρκος

Λυπᾶσαι; τόσο μόνον;
Θεέ μου! τί μ' ἐφύλαξες γι' αὐτὸν ἐδῶ τὸν [πόνον;
γιατί 'να μνῆμα θλιβερὸ δὲν σκάφτηκεν [ἀκόμα,
ἐκεῖ π' ἀέρφια, καὶ γονηοὶ κοιμοῦνται μέσ' [στὸ χῶμα;,,

Ε'.

Κάτω ἀπὸ τὸ φρούριο, σὲ δροσερὸ λαγκάδι,
ποῦ ἡ μουριὰ τὰ δυνατὰ κλαδιά της ἐξα- [πλόνει,
τοῦ Βάσσου ὁλομόναχη ἡ κόρη βράδυ βράδυ
συλλογισμένη κάθεται, τὸ κῦμα καμαρόνει.

Ὁ ἥλιος πάει ὁλόχρυσος στὴ θάλασσα νὰ [γύρῃ,
καὶ τὰ νησάκια μακρυὰ γλυκὰ γλυκὰ ρο- [δίζουν
ἐδῶ κ' ἐκεῖ μέσ' στὰ βουνὰ τ' ἀρνάκια [κουδουνίζουν,
κ' ἑσπερινὸ σὲ μακρυνὸ σημαίνουν μονα- [στῆρι.

Γέρνει γλυκὰ νὰ κοιμηθῇ ἡ κτίσις κουρα- [σμένη
στοῦ Κτίστου τὴν εὐρύχωρη, εὐλογημένη [ἀγκάλη...
Ξάφνω τὸ χόρτο τὸ ψηλὸ σαλεύει ἀγάλι [γάλι,
κ' ἡ κόρη στρέφεται, θωρεῖ τὸ Μάρκο νὰ [προβαίνῃ.

Μάρκος

Ἄφησ' ἐμπρός σου κάποτε ν' ἀνοίγω τὴν [πληγή μου.

Μαρία

Μάρτυς μου εἶνε ὁ Θεὸς, λυπᾶται ἡ ψυχή μου.

Μάρκος

Πῶς πῶς τὰ φύλλα τῆς μουρῆᾶς, ποῦ μυ- [στικὰ βουΐζουν,
μιὰ ἱστορία παλαιὰ σοῦ γλυκομουρμουρίζουν.

Μαρία

Σὰν ἀδερφό μου σ' ἀγαπῶ, σὲ κρυφοκαμαρόνω·
ἀγάπα με σὰν ἀδερφὴ γιὰ νὰ μὴν ἔχῃς πόνο.

Μάρκος

Τὴν φλόγα ποῦ μοῦ ἄναψες, ἡ ἀδερφὴ δὲν [σβύνει.
Εἶνε νεροῦ σταλαγματιὰ σὲ λαίμαργο καμίνι.

Μαρία

Λυποῦμαι νὰ ξενητευθῆς· μὰ φύγε, λεῖψε [χρόνια.
Ἀλν, πῶς στὴ λάβρα τῆς καρδιᾶς ἐκεῖνα [στρώνουν χιόνια.

Μάρκος

Ὅλα τὰ βάσανα τῆς γῆς εἶναι γλυκὰ κοντά [σου!
Ἥλαις ἡ χάρες τοῦ ἀνοῦ εἶν' κόλασις μα- [κρυά σου!

Μαρία

Δυστυχισμένη ποῦμαι 'γώ! ἀντὶ νὰ σὲ [δροσίσω,
μέσ' στὴν καρδιά σου ἄθελα πῆγα φωτιὰ [νὰ χύσω!

Μάρκος

Ἂν ἤθελες, ἀπ' τὴ φωτιὰ μπορεῖς νὰ μὲ [σώσῃς,
καὶ μὲ λουλούδια καὶ δροσιὰ τὸ στῆθός μου [νὰ στρώσῃ
Θενὰ γενόταν μουσικὴ στὸν ἀναστεναγμό μου
καὶ ἀνοιξιάτικη δροσιὰ τὰ μαῦρα δάκρυά [μου.

Ἄχ! μιὰ στερνὰ! ἕνα γκρεμνὸ μονάχο
σὲ ἀφιλόξενη ἀκρογιαλιά!
ἄχ, τόσο μόνο τόπο σ' ἕνα βράχο,
ὅσον κρατεῖ τοῦ ὄρνηου ἡ φωλιά!

Μ' ἀπελπισιὰ τὰ χέρια μου ξαπλόνω!
κύματα, κύματα μὲ τριγυρνοῦν!
θαρρῶ πῶς καὶ τὰ χρόνια ποῦ περνοῦν
γίνονται κύματα, κύματα μόνο!

Γλυκειὰ πατρίδα μου, ποῦσαι κρυμμένη
σ' αὐτὴ τὴ μαύρη γύρω καταχνιά;
σὲ νοιώθω ἡ καρδιά μου κουρασμένη
καὶ τὴ χρυσῆ σου λαχταρᾷ φανή.

Ποῦ εἶσαι κόρη ποῦ θὰ μὲ λυτρώσῃς
ἀπὸ τὴ φρίκη τούτη καὶ τὴ ζάλη;
σὲ ποιὰ γωνιὰ τῆς θάλασσας τῆς τόσης
τὸ μαγικό σου λάμπει περιγιάλι;

Ποῦ εἶσθε κρύαις βρύσες καὶ λειβάδια,
καὶ ἄνοιξις, τραγούδια καὶ χαρά;
σὰν ὄνειρο μὲ ἀστραπῆς φτερὰ
λάμπετε, σβύνετε μέσ' στὰ σκοτάδια!

Ὀλόγυρα κατακλυσμὸς κι' ἀντάρα
σὲ ἀθεμέλειωτα νερὰ μὲ σύρει·
βογκᾷ μέσ' στὴ ψυχή μου ἡ κατάρα
σὰν ὁλοζώντανο βασανιστῆρι.

Ποῦ φαίνεται πῶς εἶν' ἐκεῖν' ἡ ὥρα
ποῦ σήκωσα καταραμένα χέρια,
καὶ τουρανοῦ γκρεμνίστηκαν τ' ἀστέρια!
Μάννα μου ἥμαρτον! μάννα συχώρα!

Κλεῖ τὸ χέρι μου καὶ τὸ κορμί μου!
σῶσέ με, σῶσέ με ἀπ' τὴ φωτιά!
Πῶς μὲ κυττάζεις μ' ἄγρια ματιά!
στὰ λόγια σας πῶς λυόνει ἡ ψυχή μου!

Ἄφης τὸ πρόσωπο τ' ἀγρεμένο
γλυκὸ χαμόγελο νὰ στεφανώσῃ!
ἄφης τ' ἀχείλι σου τὸ ἀφρισμένο
στὸ δύστηνο συχώρεσι νὰ δώσῃ!

Θυμήσου τὸ παιδί ποῦ σ' ἐκαλοῦσε
μὲ τ' ὄνομα τῆς μάννας τὸ γλυκὸ,
καὶ ἡ καρδιά σου ὅλη σπαραροῦσε
σὲ ἀναγάλλιασμα ἀγγελικό.

Γιὰ κείνη τὴ χαρά σου τὴν οὐράνια,
γιὰ κεῖνο τὸ ξανθόμαλλο παιδί σου
τὸν ἄντρα, μάννα μου, τώρα λυπήσου,
ποῦ ἥμαρτον φωνάζει μὲ μετάνοια!

Συχώρεσε τὴν ἔξαψι ἐκείνη
ποῦ μιὰ στιγμὴ τὸ λογικό μας σβύνει,
ὅπου πληρόνω τώρα τόσους χρόνους
μὲ φλογερὴ μετάνοια καὶ μὲ πόνους!

Ὁ κόσμος γύρω μου γίνεται σκόνι,
κι' ἀπὸ τὴ σκόνι του ξαναγεννιέται·
μόνον τὸ σῶμά μου δὲν καταλυέται,
μόν' ἡ κατάρα σου ποτὲ δὲν λυόνει!

Ἄχ, ἡ ζωή μου περνᾷ σὰν τραγοῦδι
ποῦ ἀντηχεῖ γλυκὰ στὴν λαγκαδιά·
ἦταν τοῦ κάμπου δροσερὸ λουλοῦδι,
ποῦ μ' ἄπονη ἐτσάκισες καρδιά.

Γιὰ κείνη τὴ χαρὰ ποῦ μοῦχες πάρει
δός μου τὴν ἡσυχία τὴν αἰώνια
μέσα στῆς θάλασσας τὰ καταχθόνια,
ἢ σὲ γιαλοῦ ἀσπρόχιονο λιθάρι!,,

(ἀκολουθεῖ)

ΤΥΧΗ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝ
ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

—

Ἡ νέα τῆς Γερμανίας αὐτοκράτειρα Βικτώρια κατάγεται ἐκ χώρας, ἐν τῇ ὁποίᾳ, γυναῖκες ἐστεμμέναι τὸ βασιλικὸν στέμμα, τόσον ἀνδρικῶς διηύθυναν τὰς ὑποθέσεις τοῦ κράτους, ὥστε ἀπέκτησαν δόξαν ἄγηρον. Ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἀγγλίας οὐδεὶς βασιλεὺς ἔσχε τὴν δόξαν τῆς βασιλίσσης Ἐλισάβετ. Αὐτὴ ἡ μήτηρ τῆς αὐτοκρατείρας ἡ βασίλισσα Βικτωρία καὶ αὐτοκράτειρα τῶν Ἰνδιῶν, κυβερνᾷ ἀπὸ ἡμίσεως αἰῶνος τόσον ἀπηλλαγμένη παντὸς μώμου, ὥστε ἐκτιμᾶται παρὰ πάντων. Ἡ σύζυγος τοῦ Γερμανοῦ αὐτοκράτορος ἐκληρονόμησεν οὐ μόνον τὸ ὄνομα ἀλλὰ καὶ τὰ προτερήματα τῆς μητρός της. Καὶ δὲν προώρισται μὲν αὕτη νὰ διευθύνῃ μόνη τὴν κυβέρνησιν τῆς χώρας, οὐχ ἧττον, ἀναμένουσιν αὐτὴν δοκιμασίαι τὰς ὁποίας διὰ νὰ ὑποστῇ ἀξιοπρεπῶς καὶ νὰ ὑπερνικήσῃ ἀπαιτεῖται ἔξοχος διανοητικὴ δύναμις. Δὲν πρόκειται περὶ ἀνδρικῆς δυνάμεως. Διότι ἡ γυναικεῖα ψυχὴ εἶναι ἰσχυρὰ διὰ τῆς ἀφοσιώσεως καὶ τῆς ἐθελοθυσίας της ἐν πολλοῖς, ἐνῷ ὁ ἀνὴρ πολλάκις καταλαμβάνεται ὑπὸ τοῦ πειρασμοῦ νὰ ρίψῃ τὰ ὅπλα ἐν ἀπελπισμῷ. Ἡ αὐτοκράτειρα τῆς Γερμανίας ἐν τῇ προσλαλιᾷ, τὴν ὁποίαν ἀπέτεινε πρὸς τὰς ἐπιτροπείας τῶν διαφόρων γυναικείων σωματείων, ἀνωμολογεῖτο τὸ λυπηρὸν τῆς νῦν καταστάσεως. Βαρὺ νόσημα καταστρέφει τὸν σύζυγόν της, ὅστις προώρισται νὰ τηρήσῃ τὴν εἰρήνην τῆς Εὐρώπης ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἰσχυροῦ γερμανικοῦ κράτους, καὶ ὅλη του ἡ θέλησις τοῦτο ἐπιδιώκει, νὰ διευθύνῃ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ Γερμανικοῦ ἔθνους κατὰ τρόπον ἀνταξιον αὐτοῦ. Ἡ αὐτοκράτειρα θεωρεῖ ὡς πρώτιστον καὶ ἱερὸν καθῆκον της νὰ φροντίσῃ περὶ τοῦ πάσχοντος συζύγου της, ὅπερ ἀναγνωρίζει ὡς τὸν κυριώτατον προορισμὸν τῆς γυναικός. Σημειωτέον δ' ὅτι, ἡ περὶ τοῦ συζύγου φροντὶς αὐτῆς συμπίπτει μὲ τὴν περὶ τοῦ αὐτοκράτορος. Ἡ νοσηλεία λοιπὸν μεταβάλλεται εἰς μεγάλην ἀποστολήν, συνεχομένην μὲ τὴν ὑγίειαν τοῦ αὐτοκράτορος καὶ μὲ τὴν ἐπιρροὴν τὴν ὁποίαν θέλει ἐξασκήσει τὸ γερμανικὸν κράτος ἐπὶ τῶν τυχῶν τῆς Εὐρώπης. Οὕτως, ἐν τῷ βίῳ τοῦ ἀνθρώπου δὲν εἶναι εὔκολον νὰ χωρισθῇ καὶ νὰ περιωρισθῇ πᾶσα ἀποστολή. Ἡ αὐτοκράτειρα ἐκπληροῖ καθήκοντα γυναικὸς συζύγου καὶ ὅμως ἂν αἱ προσπάθειαί της ἀποδῶσι σωτήριαι, θὰ ἐπιτύχῃ σκοπὸν ὑπὸ μόνης τῆς πολιτείας καὶ μόνον πολιτικῶς δυνάμενον νὰ κριθῇ ἐθρῶς καὶ ἐπαξίως.

Ὁ προορισμὸς τῆς γυναικὸς εἶναι γνωστὸν ὅτι ἀποτελεῖ λίαν δύσκολον πρόβλημα ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας. Ὁ προορισμὸς καὶ ἡ ἀποστολὴ τῆς γυναικὸς ταυτίζονται μὲ τὰ κοινωνικὰ ζητήματα. Τὸ παρελθὸν μᾶς παρέδωκε συνηθείας περιοριζούσας τὴν θέσιν τῆς γυναικός. Ὅσον ὑψηλὰ καὶ ἂν σκέπτηται τὸ γερμανικὸν ἔθνος περὶ τῆς γυναικὸς, ἀρκοῦσι κοινωνικά τινα φαινόμενα, ὅπως μᾶς πείσωσιν, ὅτι ἀπαιτοῦνται ριζικαὶ μεταρρυθμίσεις, ἵνα ἀποφύγῃ αὕτη τὴν δυστυχίαν καὶ τὴν ἀτιμίαν. Πόσον πρέπει νὰ ἐκτείνωνται τὰ πολιτικὰ δικαιώματα τῆς γυναικὸς, ἐπὶ πόσον πρέπει νὰ τῇ ἐπιτραπῇ νὰ μετέχῃ ἐπὶ τῆς ἐργασίας καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας ἐν τῇ κοινωνίᾳ; Ποῖον εἶναι τὸ ὅριον τὸ κωλῦον τὴν γυναῖκα ἀπὸ τοῦ ν' ἀποξενωθῇ τὸν φυσικόν της προορισμὸν, ἀπὸ τοῦ νὰ ὑπολάβῃ θέσιν τιμητικήν; Ἡ αὐτοκράτειρα Βικτωρία ἀνέφερε τὸ πρόβλημα τοῦτο καὶ ὑπεσχέθη νὰ πράξῃ πᾶν τὸ ἐπ' αὐτῇ πρὸς βελτίωσιν τοῦ βίου τῶν ἀπόρων τάξεων. Ὅρος ἀνακόφευκτος πρὸς τοῦτο, ὃν δικαίως ἐτόνισεν ἡ αὐτοκράτειρα, εἶναι ἡ ἠθικὴ καὶ πνευματικὴ μόρφωσις τῶν γυναικῶν καὶ ἡ προαγωγὴ τῆς παραγωγικότητος αὐτῶν καὶ τῆς ἱκανότητος τοῦ κερδαίνειν. Ἡ αὐτοκράτειρα ὁμιλεῖ περὶ τῆς ἐπιμελείας τῆς ὑγιείας, καὶ εἶνε γνωστὸν, ὅτι ἐν τούτῳ αἱ γυναῖκες ἔχουσι κατωρθώσει μεγάλα, διότι εὑρίσκονται ἐν τῷ σχολείῳ των· ὡς πρὸς τοῦτο δέ, ὀρθῶς ἔχει ἡ συνήθης ἀντίληψις καὶ ἡ παράδοσις. Ἀλλὰ αἱ γυναῖκες τῆς σήμερον ὀφείλουσι νὰ κυριεύσωσι ἄλλο ἔδαφος ἐνεργείας, ἐν τούτῳ δ' ἔχουσι προστάτιδα τὴν αὐτοκράτειραν τῆς Γερμανίας, τὸ δ' ἐμφυτον γερμανικὸν πνεῦμα μᾶς ἐγγυᾶται, ὅτι κατὰ τὰς πρὸς χειραφέτησιν προσπαθείας τῶν γερμανίδων, θὰ τηρηθῇ ἡ ὀρθὴ ὁδὸς καὶ τὸ ἁρμόδιον μέτρον. Ὁποωσδήποτε εἶνε σημαντικώτατον φαινόμενον, τὸ ὅτι τὸ ζήτημα τῶν γυναικῶν ἀνεκινήθη ὑπὸ τόσον ὑψηλὰ ἱσταμένου προσώπου, καὶ ἐτέθη εἰς συνάφειαν μὲ τὸ καθ' ὅλου κοινωνικὸν ζήτημα. Ὡς σύζυγος ἀφιεροῦται εἰς τὴν περιποίησιν τοῦ ἀνδρός της, ὡς αὐτοκράτειρα θεωρεῖ ὡς τὸν κάλλιστόν της προορισμὸν τὸ νὰ ἐργασθῇ ἀκαταπονήτως πρὸς βελτίωσιν τῆς θέσεως τῶν ἀπόρων τάξεων. Ἡ ἰδέα τῆς κοινωνικῆς μεταρρυθμίσεως ἐθριάμβευσε λαμπρά.

Ἡ προσλαλιὰ τῆς αὐτοκρατείρας ἔχει τι τὸ κατ' ἐξοχὴν ἀγαθόν. Αἱ λέξεις κοινωνικὴ μεταρρύθμισις ἵστανται τώρα ἐπὶ τῆς σημαίας παντὸς κόμματος, πάντες δὲ καταγίνονται πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἀπόρων τάξεων. Ὑπάρχει ὅμως μεγάλη διαφορὰ μεταξὺ τῶν ἐκμεταλλευομένων τὸ κοινωνικὸν ζήτημα, ὅπως ἀποπλανήσωσι τὸ πνεῦμα τοῦ λαοῦ καὶ ἐπαναφέρωσι τὸ πνεῦμα τοῦ Μεσαίωνος, καὶ τῶν μετ' εὐγενοῦς ἐθελοθυσίας καὶ σοβαρῶς προσπαθούντων νὰ βελτιώσωσι τὴν τυχην τῶν ἀτυχῶν. Ἄλλο εἶνε τὸ ναὲπιδιώκῃ τις τὴν κοινωνικὴν μεταρρύθμισιν ἐν ὀνόματι τῆς προόδου, καὶ ἄλλο ιὸ νὰ δανείζηται ἐκ τοῦ κοινωνισμοῦ φράσεις τινὰς, διὰ νὰ ἐπιφέρῃ τὴν ὀπισθοδρόμησιν καὶ νὰ ἀφαιρέσῃ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ λαοῦ. Διὰ τοῦτο, πρέπει νὰ διακρίνωνται οἱ ψευδοπροφῆται τῶν ἀληθῶν προφητῶν, τὸ φῶς ἀπὸ τοῦ σκότους, διὰ νὰ μὴ περιέλθῃ ἡ κοινωνία εἰς τὸ χάος.

Τὴν εὐεργετικὴν ταύτην διάκρισιν προκαλεῖ ἡ αὐτοκράτειρα Βικτώρια, ὁμιλοῦσα ἐν ὀνόματι τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς προόδου. Ἀρχαῖος μῦθος λέγει, ὅτι δαίμων τις ἐξεθρόνισε βασιλέα τῆς Ἀνατολῆς, οἱ δὲ σοφοὶ τῆς χώρας ἀνεζήτουν σημεῖόν τι πρὸς διάκρισιν τοῦ γνησίου βασιλέως ἀπὸ τοῦ ψευδοῦς. Ὡς πρὸς τὴν κοινωνικὴν μεταρρύθμισιν, δὲν εἶνε δύσκολον νὰ εὕρῃ τις τὰ αἴτια τὰ κινοῦντα τὰ διάφορα κόμματα. Ὅπου παρὰ τοῖς λόγοις περὶ κοινωνικῆς μεταρρυθμίσεως παρατηρεῖται ἐν ὅλῃ τῇ γυμνότητι τὸ ἐγωϊστικὸν πνεῦμα τῶν βιωτικῶν τάξεων, εἶναι κατάδηλον πόσον ἀξίζει ἡ φιλανθρωπία τῶν τοιούτων. Τὸ εὐεργετικὸν πάσης κοινωνικῆς μεταρρυθμίσεως εἶνε ἀναπόσπαστον ἀπὸ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς προόδου. Ἀλλὰ καὶ αἱ φιλελεύθεροι μερίδες δὲν δύνανται νὰ ἀποφύγωσι τὰ ὑπὸ τῆς αὐτοκρατείρας Βικτωρίας ὑποδειχθέντα αὐταῖς καθήκοντα. Ἐδῶ ἀκριβῶς ἁρμόζει τὸ λόγιον «Θέλεις νὰ μάθῃς τί ἁρμόζει ; ἐρώτα εὐγενεῖς γυναῖκας».

Τὸ μνημεῖον τὸ ὁποῖον ἀνεγείρομεν τῇ Μαρίᾳ Θηρεσίᾳ, καὶ τὰ ἐν ἀρχῇ ἀναφερθέντα παραδείγματα, δεικνύουσιν, ὅτι γυναῖκες ἐπὶ θρόνου δύνανται νὰ ἀπαθανατισθῶσι καὶ νὰ λύσωσι τὰ δυσκολώτατα τῶν προβλημάτων. Πάντοτε ὅμως αἱ ἡγεμονίδες αὗται ὑποστηρίζοντο ὑπὸ μεγάλων πολιτικῶν καὶ λαῶν τῆς Γερμανίας, καὶ σήμερον δὲν λείπει ἡ τοιαύτη ὑποστήριξις. Ὁ πρίγκηψ Βίσμαρκ καὶ ὑπὸ τὸν νέον αὐτοκράτορα ἔγεινεν ὁ αὐτός. Εἶνε ὁ σιδηροῦς ἀρχιγραμματεὺς, ἀκλόνητος εἰς τὰς ἀποφάσεις του καὶ ἰθύντωρ τῶν τυχῶν τοῦ κράτους. Ἐν τῷ συμβουλίῳ τοῦ στέμματος, τῷ γενομένῳ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ αὐτοκράτορος, ἀνέπτυξεν ὁ κ. Βίσμαρκ τὴν κατάστασιν τῆς

ἐξωτερικῆς πολιτικῆς. Ὁ αὐτοκράτωρ ἀπεδέξατο πάσας τὰς προτάσεις καὶ γνώμας αὐτοῦ, ἐξέφρασε μάλιστα αὐτῷ ὅλως ἰδιαζόντως τὴν πλήρη του εὐγνωμοσύνην. Ὁ κ. Βίσμαρκ λοιπὸν, εἶνε διὰ τὸν υἱὸν ὡς πρὸς τὰ ἐξωτερικὰ ὅ,τι ἦτο διὰ τὸν πατέρα. Θὰ προΐσταται καὶ εἰς τὸ μέλλον τοῦ γερμανικοῦ κράτους.

Ἀληθῶς, ἡ Γερμανία κατέστη παράδοξον ἔδαφος ἀντιθέσεων, οὐδαμοῦ ἐκδηλουμένων καὶ ἠρέμα ὑπνωττουσῶν ὑπὸ τὸ κάλυμμα ποικίλων λόγων. Αἱ ἀρχαὶ τοῦ αὐτοκράτορος Φρειδερίκου εἶναι διάφοροι τῶν μέχρι τοῦδε ἐπικρατουσῶν ἐν τῇ χώρᾳ του. Ἡ αὐτοκράτειρα δὲν μετέχει τῆς πολιτικῆς καὶ τούτου ἕνεκα δὲν δύναται νὰ συμβουλεύσῃ τὴν ῥῆξιν πρὸς τὸν ἀρχιγραμματέα. Τὰ κόμματα σιωπῶσιν ἐξ εὐλαβείας πρὸς τὴν νόσον τοῦ αὐτοκράτορος. Ὁ μοναρχικὰ φρονῶν λαὸς, συμπαθεῖ εἰς τὰς δοκιμασίας τοῦ αὐτοκρατορικοῦ οἴκου. Ὁ δὲ πρίγκηψ Βίσμαρκ γνωρίζει καλῶς, οὐ μόνον τὰ καθήκοντα του, ἀλλὰ καὶ τὴν σημασίαν τῆς προσωπικότητός του. Ἵσταται ἐπὶ τοῦ πηδαλίου καὶ προσπαθεῖ ν' ἀπομακρύνῃ τὸν δυνάμενον ν' αὐξήσῃ τὰς παρούσας δυσκολίας. Ἡ νῦν κατάστασις τῆς Γερμανίας εἶναι ὅλως ἰδιόρυθμος, παράδοξον παιγνίδιον μεταξὺ τῆς δυνάμεως τῆς ἐπιτυχίας, τῆς ἐμπιστοσύνης καὶ τῶν συμπαθειῶν. Ἡ αὐτοκράτειρα Βικτωρία ἀντιπροσωπεύει τὴν ἰδανικότητα, ὁ δὲ πρίγκηψ Βίσμαρκ τὴν πραγματικότητα. Ἐν τῇ ἰδανικότητι βασιλεύει ἡ γυνή, ἐν δὲ τῇ πραγματικότητι ἄρχει κατὰ τὸ παρὸν ἀκόμη ὁ ἀνήρ, κυβερνᾷ ἐν ὀνόματι τοῦ αὐτοκράτορος ὁ σιδηροῦς ἀρχιγραμματεύς. Παρ' ὅλην δὲ τὴν πρὸς τὴν πραγματικότητα ἐκτίμησιν, δὲν δύναται τις ν' ἀποφύγῃ τὴν συμπάθειαν πρὸς τὸ φαινόμενον, ὅτι γυνὴ γνωρίσασα σὺν τῇ μεγίστῃ δόξῃ καὶ λαμπρότητι καὶ τὴν ὀδυνηροτάτην διὰ πᾶσαν γυναῖκα τύχην, ἐν τῇ συναισθήσει τῶν καθηκόντων της, ἀφιεροῖ τὰς φροντίδας της εἰς τὴν εὐτυχίαν καὶ εἰς τὸ μέλλον τῶν γυναικῶν.

ΠΡΩΤΟΣ ΕΡΩΣ

(Διήγημα Ἰβὰν Τουργενιέφ)

(Συνέχεια καὶ τέλος)

—

XXI

Ἡ μήτηρ μου τὴν ἑπομένην ἡμέραν εἰδοποίησεν ὅτι μεταβαίνει εἰς τὴν πόλιν τὴν πρωΐαν, ὁ πατήρ μου μετέβη εἰς τὸν θάλαμον τῆς μητρός μου καὶ ἐπὶ πολὺ ἔμεινε μετ' αὐτῆς καταμόνας. Οὐδεὶς ἤκουσε τί εἶπον, ἀλλ' ἡ μήτηρ μου δὲν ἔκλαιε πλέον, ἀλλὰ δὲν ἤλλαξε γνώμην καὶ ἀπεφασίσθη πλέον νὰ ἐγκαταλείψωμεν τὴν ἐξοχήν. Ἐνθυμοῦμαι, ἔλλειψα ὅλην τὴν ἡμέραν, ἀλλὰ οὐδὲν ἐπάτησα εἰς τὸν κῆπον μήτε ἠτένισα καὶ τὸν οἰκίσκον τῆς Ζιναΐδος· καὶ τὴν ἑσπέραν δὲ ὑπῆρξα αὐτόπτης μάρτυς τῆς ἀκολούθου σκηνῆς· ὁ πατήρ μου, ἔλαβε τὸν κόμητα Μαλιέφσκυ ἀπὸ τὰς χεῖρας ψυχρῶς καὶ ἐμπροσθεν τῶν ὑπηρετῶν τῷ εἶπε· «Πρό τινων ἡμερῶν ἔν τινι οἰκίᾳ ἐφάνητε εἰς τὴν θύραν· δὲν δύναμαι τὴν σιγμὴν ταύτην νὰ ἔλθω εἰς ἐξηγήσεις, ἀλλ' ἔχω τὴν τιμὴν νὰ εἴπω, ὅτι ἐὰν ἔλθητε ἄλλην φορὰν εἰς τὸ σπιτι μου θὰ σᾶς πετάξω ἔξω ἀπὸ τὸ παράθυρον. Ἡ παρουσία σας δὲν μὲ εὐχαριστεῖ ποσῶς». Ὁ κόμης ὑπεχώρησε, ἔτριξε τοὺς ὀδόντας καὶ ἐχάθη.

Ἤξατο ἡ μετακόμισις διὰ τὴν πόλιν, εἰς τὸ Ἀρμπάτ, ὅπου ἦτο ἡ οἰκία μας. Ὁ πατήρ δὲν ἤθελε νὰμένωμεν πλέον εἰς τὴν ἐξοχήν, προσεπάθει δὲ νὰ κάμῃ τὴν μητέρα μου νὰ λησμονήσῃ τὴν ἱστορίαν τῆς προτεραίας· Ὅλα ἐγένοντο ἡσύχως ἡ μήτηρ μου διέταξε νὰ ἀποχαιρετίσωσι τὴν πριγκηπέσσαν, καὶ νὰ συγχωρήσωσιν αὐτὴν διότι ἀσθενοῦσα δὲν ἠδυνήθη νὰ ἴδῃ αὐτὴν προσωπικῶς. Ἐγὼ ἐφερόμην ὡς ἄφρων, καὶ ἐν μόνον ἐπεθύμουν, πῶς νὰ τελειώσουν ὅλα ταῦτα ἐνωρίτερον. Μία σκέψις δὲν ἔβγαινεν ἀπὸ τὴν κεφαλήν μου, πῶς ἠδύνατο νὰ ἀγαπᾷ νεᾶνις αὕτη τὸν πατέρα μου, ἀφοῦ ἐγνώριζεν ὅτι δὲν εἶναι ἐλεύθερος, ἐνῷ ἠδύνατο νὰ νυμφευθῇ ὅτε ἤθελε τὸν Μπελοβζόρωφ. Τί ἤλπιζεν αὕτη ; Καὶ ἐσυλλογισθην, νὰ τί εἶνε αὐτὸς ὁ ἔρως, αὐτὸ τὸ πάθος, καὶ ἀνεμνήσθην τοὺς λόγους τοῦ Λούσιν : θυσιάζεις ἡδέως τὸν ἑαυτόν σου χάριν ἄλλου. Τοῦτο μοὶ συνέβη νὰ τὸ ἴδω εἰς ἓν ἐκ τῶν παραθύρων τῆς Ζιναΐδος. Σκεπτόμενος ταῦτα ἐὲν ἀντεῖχον νὰ μὴν τὴν ἀποχαιρετίσω αὐτὴν καὶ τῇ εἶπω τὸ τελευταῖον χαῖρε, καὶ ἐν μιᾷ ἀκατασχέτῳ στιγμῇ μετέβην εἰς τὸν οἰκίσκον.

Ἐν τῇ αἰθούσῃ εὗρον τὴν γραῖαν πριγκηπέσσαν. — Τί, παιδάκι μου, οἱ δικοί σας τόσον γοήγορα φεύγουν ἀπὸ τὴν ἐξοχήν, μοὶ εἶπεν αὕτη ῥοφῶσα ἀφθόνως ταμβάκον. Ἔβλεπον αὐτὴν καὶ ἠσθανόμην ἀκουσίαν ταραχὴν ἐν τῇ καρδίᾳ μου. Ὅσα μοὶ εἶπεν ὁ Φιλίππος περὶ συναλλάγματος μὲ ἐτάραττον. Ἡ Ζιναΐδα τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ ἀκούσασα τῆς φωνῆς μου, ἐφάνη ἀπὸ τοῦ ἑτέρου δωματίου, ἐν μηλωτῇ περιβολῇ, κάτωχρος καὶ μὲ λελυμένην κόμην. Σιγηλὰ μὲ ἔλαβεν ἀπὸ τὰς χεῖρας της καὶ μὲ ἔσυρε πλησίον της.

— Ἄκουσα τὴν φωνήν σας, ἤρξατο αὕτη, καὶ ἐξῆλθον ἀμέσως. Μὲ τόσην ἐλαφρὰν καρδίαν μᾶς ἀφίνεις κακὸ παιδί.

— Ἤλθον νὰ σᾶς ἀποχαιρετίσω, πριγκηπέσσα, ἴσως διὰ πάντα. Ἀκούσατε ἴσως ὅτι ἀναχωροῦμεν.

Ἡ Ζιναΐδα μὲ προσητένισεν ἠρέμα.

— Ναί, τὸ ἤκουσα. Σᾶς εὐχαριστῶ διότι ἤλθατε. Ἐγὼ ἤδη ἐσκεπτόμην πῶς δὲν θὰ σᾶς ἔβλεπον πλέον. Ἴσως σᾶς ἐπείραζα ποτέ, ἀλλὰ βέβαια δὲν εἶμαι ὅπως μὲ φαντάζεσθε. Ἀλήθεια δὲν εἶμαι κακή, ὡς μὲ νομίζετε.

— Ἐγώ ;

— Ναί, σεῖς, σεῖς.

— Ἐγώ ; ἐπανέλαβον καὶ ἡ καρδία μου ἀνασκιρτῶσα ἐπὶ τῇ ἀναμνήσει τοῦ παρελθόντος. Ἐγώ, Ζιναΐδα Ἀλεξάνδροβνα πάντοτε θὰ σᾶς ἀγαπῶ καὶ θὰ σᾶς λατρεύω, μέχρι τοῦ τέλους τῆς ζωῆς μου.

Ἡ Ζιναΐδα στρέψασα πρὸς με, ἤνοιξε τὰς ἀγκάλας της, ἐνηγκαλίσθη τὴν κεφαλήν μου καὶ δυνατά, δυνατὰ μὲ ἐφίλησε. Κύριος οἶδε ποῖον ἐζήτει αὐτὸ τὸ παρατεταμένον φίλημα τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ διῴων ἐρρόφησα τὴν ἡδύτητά του. Ἐγνώριζα, ὅτι δὲν θὰ ἐπαναληφθῇ πλέον.

— Ὑγιαίνοιτε, ὑγιαίνοιτε, ἐψιθύρισα ...

Ἡ Ζιναΐδα ἀπῆλθε, ἀπῆλθον καὶ ἐγώ. Δὲν δύναμαι νὰ κατανοήσω μὲ ποῖα συναισθήματα ἐξῆλθον. Δὲν θὰ ἐπεθύμουν νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ σκηνὴ αὕτη, ἀλλὰ ἐθεώρουν ἐμαυτὸν δυστυχῆ, ἐὰν δὲν ἐδοκίμαζον τὴν ἡδύτητά της.

Ἐπεστρέψαμεν εἰς τὴν πόλιν, ἔνθα ἠρξάμην προετοιμαζόμενος διὰ τὰς ἐξετάσεις. Ἡ πληγὴ τῆς καρδίας μου ἀργὰ ἐπουλοῦτο, ἀλλὰ ἐναντίον τοῦ πατρός μου οὐδεμίαν ἀντιπάθειαν ἠσθανόμην. Τοὐναντίον, οὗτος μοὶ ἐφαίνετο συμπαθέστερος ... Ἀφίνομεν εἰς τοὺς ψυχολόγους νὰ λύσωσιν αὐτὴν τὴν ἀντίθεσιν ἂν θέλουν. Μίαν ἡμέραν περιεπάτουν εἰς τὸ βουλεβάρτον, καὶ μετ' ἀπεριγράπτου χαρᾶς εἶδον τὸν Λούσιν ὃν ἠγάπων διὰ τὴν ἁπλότητα καὶ εὐθύτητά του· μοῦ ἦτο συμπαθέστατος εἰς τὰς ἀναμνήσεις μου· ἐρρίφθην πρὸς αὐτόν.

— Ὦ ! ἐφώνησεν ἀκράτητος ἐκ θαυμασμοῦ ! Καλὲ εἶσθε σεῖς ! Γιὰ νὰ ἰδῶ ! εἶσαι κίτρινος ἀκόμη, ἀλλὰ τὰ μάτια σου δὲν εἶναι σὰν πρῶτα. Αἴ, φίλε μου, ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶνε ὀκυλάκι τῆς σάλας. Ἀλλὰ πῶς περνᾶτε ; μελετᾶτε ;

Ἐστέναξα· ἤθελον νὰ τῷ εἴπω τὴν ἀλήθειαν καὶ ἠσχυνόμην.

— Πάει καλὰ, τὸ ζήτημα εἶναι πῶς νὰ ζήσῃ κανεὶς κοινονικῶς πλέον, καὶ νὰ μὴ ἀφίνηται εἰς τὰς συγκινήσεις. Κοποῖοι εἶνε οἱ καρποὶ τῶν συγκινήσεων τούτων! τρομερόι. Ὅποιος καὶ ἂν τὸν παρασύρῃ κα ἕνα τὸ κῦμα, ἄσχημα εἶναι ... Ἔμαθες τὰ τοῦ Μπελοβζόρωφ.

— Ὄχι.

— Κατεστράφη καθ' ὁλοκληρίαν· λέγουν ὅτι ἔφυγεν ἐ τὸν Καύκασον. Ἂς σοῦ χρησιμεύσῃ ὡς μάθημα τοῦτο· σε

φαίνεται τὰ καταφέρατε καλά· κυττάξετε τώρα νὰ μὴ ξεκαμπλεχθῆτε. Χαῖρε Βελόγγια.

— Δὲν θὰ ξαναπέσω, ἐσκέφθην... δὲν θὰ τὴν ἴδω πλέον· Ἐν τούτοις, ἤθελον νὰ τὴν ἔβλεπον καὶ πάλιν.

XXII

Ὁ πατήρ μου ἐξήρχετο καθ' ἑκάστην ἔφιππος, ἐπὶ τοῦ ὡραίου ἀγγλικοῦ ἵππου του ὃν ἐκάλει Ἐλεκτρίκ. Ἐκτὸς τοῦ πατρός μου, οὐδεὶς ἕτερος ἠδύνατο νὰ τὸν ἱππεύσῃ. Ἡμέραν τινὰ μὲ ἐπλησίασε μειδιῶν, ὅπως σπανίως τότε εὗρον καιρὸν καὶ τὸν παρεκάλεσα νὰ μὲ λάβῃ μαζύ του εἰς τὸν περίπατον. Μετὰ μικρὰν ἀντίρρησιν μὲ ἔλαβε μαζύ του, παρετηρήσας προηγουμένως, ὅτι δὲν θὰ τὸν ἐπρόφθανον μὲ τὸ ἱππάριον μου. Ἐξήλθομεν ὁμοῦ. Εἶχον ὡραῖον καὶ δυνατὸν ἱππάριον, ἀλλὰ πολὺ ἀπεῖχε νὰ προσεγγίζῃ τοῦ Ἐλεκτρίκ. Ἄλλως τε καὶ ὁ πατήρ μου ἦτο μοναδικὸς ἱππεύς, ὁ δὲ ἵππος του ἠσθάνετο οὕτω. Διήλθομεν ὁμοῦ διὰ τὰ βουλεβάρτα καὶ διήλθομεν τὸν ποταμὸν Μοσκόβαν· ἐνόμιζον δὲ ὅτι ἐπιστρέφομεν εἰς τὴν οἰκίαν μας, τοῦτο δὲ τόσῳ πλειότερον τὸ ἐπίστευον καθ' ὅσον ὁ πατήρ μου παρετήρησεν, ὅτι ὁ ἵππος μου ἐκουράσθη· αἴφνης, στρέψας ἔτρεξε πρὸς τὴν ὄχθην. Ἐγὼ ἠκολούθησα τὰ ἴχνη του εἰς ἓν δὲ μέρος ἔνθα ἦσαν ἐρριμέναι δοκοί, ἀφίππευσε, μὲ διέταξε νὰ σταματήσω καὶ ἐγώ, καὶ μοῦ ἔδωκε νὰ κρατῶ τὸν ἵππον του, καὶ νὰ τὸν περιμένω. οὗτος δὲ μόνος του στρέψας τετράγωνον ὁδοῦ τινὸς ἐχάθη. Ἤρχισα νὰ περιπατῶ πάνω κάτω καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς ὄχθης, σύρων μαζύ μου τοὺς ἵππους, καὶ ἐπιπλήττων τὸν Ἐλεκτρίκ, ὅστις προσεπάθει νὰ δήξῃ τὸ κέλητά μου. Ὁ πατήρ μου δὲν ἐπέστρεφεν. Ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἐσχηματίζετο δυσάρεστός τις ὑγρασία. Ἔμεινον ἐκεῖ ἐν τούτοις ἐπὶ πολλὴν ὥραν. Ὅτε ἄνθρωπός τις μὲ ἐπλησίασε καὶ μοὶ εἶπε νὰ τῷ δώσω νὰ κρατῇ αὐτὸς τοὺς ἵππους. Ἐν τῷ ἀπήντησα, οὗτος μοὶ ἐζήτησε ἐκ νέου καπνόν. Ἵνα ἀποφύγω δὲ τὴν ἐνοχλητικὴν παρουσίαν του, ἔκαμα ὀλίγα βήματα πρὸς τὸ μέρος ἔνθα μετέβη ὁ πατήρ μου, καὶ κλίνας πρὸς τὸ τετράγωνον, δι' οὗ διῆλθεν, τὸν ἀνέμενον. Αἴφνης ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἤκουσα βήματα μακράν μου· πρὸ ἀνοικτοῦ παραθύρου ξυλίνου οἰκίσκου, μὲ τὴν ράχιν ἐστραμμένην, πρὸ ἐμὲ ἵστατο ὁ πατήρ μου ἀκουμβῶν τὸ στῆθος του ἐπὶ τοῦ παραθύρου, ἐντὸς δὲ τῆς οἰκίας ὄπισθεν τοῦ ἡμικλείστου παραθύρου, ἐκάθητο γυνὴ μὲ σκοτεινὴν ἐνδυμασίαν καὶ συνωμίλει μετὰ τοῦ πατρός μου. Ἡ γυνὴ αὕτη ἦτο ἡ Ζιναΐδα.

Ἐμαρμάρωσα. Τοῦτο δὲν ἀνέμενα ποτέ. Ἡ πρώτη μου σκέψις ἦτο νὰ ἀπομακρυνθῶ κἂν μὲ ἴδῃ ὁ πατήρ μου ἐχάθην εἶπον, ἀλλὰ μυστηριῶδες αἴσθημα, αἴσθημα ὑπέρτερον τῆς περιεργείας καὶ τοῦ φόβου, μὲ ἐκράτησεν. Ἔστην παρατηρῶν καὶ προσεπάθουν νὰ ἀκούσω. Ὁ πατήρ μου ἐζήτει τι, ἡ δὲ Ζιναΐς ἠρνεῖτο. Μοὶ φαίνεται ὡς νὰ βλέπω τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὸ πρόσωπόν της, περίλυπον, σοβαρόν, ὡραῖον, ἀποτυποῦν τὰ αἰσθήματα τῆς θλίψεως καὶ τοῦ ἔρωτος. Ἔλεγε πάντοτε μονοσυλλάβον τινὰ λέξιν, μὴ ἐγείρουσα τὸ πρόσωπόν της καὶ μειδιῶσα περιπαθῶς. Εἰς ἓν ἐκ τῶν μειδιαμάτων τούτων ἀνεγνώρισα τὴν ἄλλοτε Ζιναΐδα μου. Ὁ πατήρ μου ἤγειρε τοὺς ὤμους του καὶ διώρθωνε τὸν πῖλόν του, ὅπερ τοῦτο συνέβαινεν ὁσάκις κατείχετο ὑπὸ ἀνυπομονησίας... Μετ' ὀλίγον ἤκουσα τὰς λέξεις: Vous devez vous separer de cette... ἡ Ζιναΐδα ἀπήντησε τῷ ἔτεινε τὴν χεῖρα. Αἴφνης εἶδον τι ἀπίστευτον· ὁ πατήρ μου ἤγειρε τὸ μαστίγιόν του, καὶ ἤκουσα δεινὸν κτύπημα ἐπὶ τῆς γυμνῆς μέχρις ἀγκῶνος ἐκείνης χειρός. Ἐγὼ μόλις ἐκρατήθην καὶ δὲν ἔρριψα κραυγήν. Ἡ Ζιναΐδα ἐτρόμαξε, σιγῶσα ὅμως ἠτένιζε τὸν πατέρα μου, καὶ ἀργὰ ἐγείρουσα τὴν χεῖρά του τὴν ἐπλάσθη, δεικνύουσα τὸν μώλωπα. Ὁ πατήρ μου ἀπέσυσε τὴν χεῖρά του ἔρριψε τὸ μαστίγιον καὶ ἔφυγεν ὡς κλέπτης πρὸς τὸν οἰκίσκον.

Μὲ ἀκατανόητον τρόπον ἐν τῇ καρδίᾳ ἔσπευσα νὰ στρέψω τῆς γωνίας καὶ νὰ φθάσω πρὸς τὴν ὄχθην. Δὲν ἠδυνάμην ἐννοήσω οὐδὲν ἐξ ὅσων εἶδον. Ἐγνώριζον ὅτι εἰς τὸν ψυχρὸν χαρακτῆρα τοῦ πατρός μου ὑπῆρχον στιγμαὶ μανίας καὶ ...σσης, ἀλλὰ καὶ μεθ' ὅλα ταῦτα, δὲν ἠδυνάμην νὰ φαντασθῶ τι εἶδον. Ἠσθανόμην ὅτι ἐν ὅσῳ ζῶ δὲν θέλω λησμονήσῃ βλέμμα καὶ τὸ μειδίαμα τῆς Ζιναΐδος, ἡ εἰκὼν αὐτῆς ἐπὶ τὴν νέαν ταύτην φάσιν, ἔμεινε ἐνετυπωμένη ζωηρῶς εἰς τὴν μνήμην μου. Ἔβλεπον ἀθύμως πρὸς τὸν ποταμόν, καὶ δὲν παρετήρησα ὅτι τὰ δάκρυά μου ἔρρεον. Τὴν κτυποῦν, ἐσκέφθην, τὴν κτυποῦν ... τὴν κτυποῦν.

— Αἴ, τί ἔχεις, δῶσε μου τὸ ἄλογο νὰ ἱππεύσω, μοὶ εἶπεν ὁ πατήρ μου.

Μηχανικῶς ἐπλησίασα τὸν ἵππον. Οὗτος ἐπήδησεν ἐπ' αὐτοῦ ὁ δὲ κέλης μου προέτρεχε τοῦ ἰδικοῦ του. Ὁ πατήρ μου παρετήρησε τοῦτο, ἐβύθισε τοὺς πτερνιστῆρας του εἰς τὰ πλευρὰ τοῦ ἵππου καὶ ἐκτύπησεν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ αὐχένος διὰ τῆς χειρός. Αἴ, δὲν ἔχω τὸ μαστίγιόν μου ἐψιθύρισεν.

Ἀνεμνήσθην τὸ κτύπημα τοῦ μαστιγίου τούτου, καὶ ἐρρίγησα.

— Τί τὸ ἔκαμες; ἐρώτησα τὸν πατέρα μου. Οὗτος δὲν μοὶ ἀπεκρίθη, ἀλλὰ ἔτρεξεν ἐμπρός. Ἐγὼ κατεδίωκον αὐτὸν προσπαθῶν νὰ ἴδω τὸ πρόσωπόν του.

— Ἐστενοχωρήθης ἄνευ ἐμοῦ; μοὶ εἶπεν μέσῳ τῶν ὀδόντων του.

— Ὀλίγον. Ποῦ ἔχασες τὸ μαστίγιόν σου; ἠρώτησα.

Ζωηρῶς ἀτενίσας με ὁ πατήρ μου μὲ εἶπεν:

— Δὲν τὸ ἔχασα, τὸ ἐπέταξα. Καὶ ἡ κεφαλή του ἔκλινε... καὶ τότε πρώτην καὶ σχεδὸν τελευταίαν φορὰν εἶδον, ποίαν τρυφερότητα καὶ θλῖψιν ἠδύναντο νὰ ἐκφράσωσι τὰ ὡραῖα χαρακτηριστικά του.

Οὗτος πάλιν προέτρεξεν, ἐγὼ δὲ, μὴ δυνηθεὶς νὰ τὸν φθάσω ἀφίχθην εἰς τὴν οἰκίαν ἓν τέταρτον ἀργότερον αὐτοῦ.

«Ἰδοὺ τί εἶναι αὐτὸς ὁ ἔρως», εἶπον καθήμενος πρὸ τοῦ γραφείου μου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἤρχισαν νὰ φαίνωνται ἐκ νέου τετράδια καὶ βιβλία· ἀνὰ τί εἶναι αὐτὸ αὐτὸ τὸ πάθος, μπορεῖ νὰ δέχεται κἀνεὶς κτύπημα καὶ ὑπὸ τὴν μᾶλλον ἀγαπητὴν χεῖρα, ἀλλὰ καὶ ἂν μόνον τὴν ἀγαπᾷ κἀνεὶς αὐτήν, ποτὲ δὲν θὰ τὴν ἐκτύπα». Ἐγὼ δὲ τὴν χεῖρα αὐτὴν τὴν ἐλάτρευον.

Ἐν τούτοις ὁ τελευταῖος μὴν πολὺ μὲ ἐγήρασε, ὁ δὲ ἔρως μου μεθ' ὅλων τῶν συγκινήσεων καὶ ὀδυνῶν του μοὶ ἔδειξε τὴν ἀλήθειαν ὅλων ἐκείνων τῶν μικρῶν, τῶν παιδικῶν πραγμάτων, ἅτινα μόνον νὰ μαντεύσω ἠδυνάμην καὶ τὰ ὁποῖα μὲ ἐπτόουν ὅπως τὸ ἄγνωστον, ὡραῖον καὶ ὑπερήφανον πρόσωπον, τὸ ὁποῖον ματαίως προσεπάθουν νὰ διακρίνω κλείων τοὺς ὀφθαλμούς μου.

Παράδοξον καὶ τρομερὸν ὄνειρον εἶδον αὐτὴν τὴν ἰδίαν νύκτα. Εἶδα ὅτι ἤμην εἰς στενὸν καὶ σκοτεινὸν δωμάτιον. Ὁ πατήρ μου ἵστατο μὲ τὸ μαστίγιον εἰς τὴν χεῖρα καὶ ἐκτύπα τὸν πόδα του. Εἰς τὴν γωνίαν ἐφαίνετο ἡ Ζιναΐς καὶ ὄχι εἰς τὴν χεῖρα πλέον ἀλλὰ ἐπὶ τοῦ μετώπου ἔφερε ἐρυθρὸν σημεῖον μώλωπος... μέσῳ δὲ τῶν δύο αὐτῶν πλήρης αἵματος, ἵστατο ὁ Μπελοβζορώφ, συσφίγκων τὰ πελιδνὰ χείλη καὶ θυμωμένος ἠπείλει τὸν πατέρα μου.

Μετὰ δύο μῆνας ἐνεγράφην ἐν τῷ πανεπιστημίῳ, μετὰ ἓξ δὲ μῆνας ἀπέθανεν ὁ πατήρ μου ἐξ ἀποπληξίας ἐν Πετρουπόλει, ὅπου μόλις εἶχε μεταβῆ μετὰ τῆς μητρός μου. Ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ θανάτου του, ἔλαβεν ἐπιστολὴν ἐκ Μόσχας, ἥτις πολὺ τὸν ἐτάραξε... Μετέβη εἰς τὴν μητέρα μου καὶ τὴν παρεκάλεσε κάτι κλαίων· τὴν ἡμέραν δὲ ἀκριβῶς ἐκείνην καθ' ἣν προσεβλήθη ἐξ ἀποπληξίας, ἤρχισε νὰ γράφῃ ἐπιστολὴν πρός με γαλλιστί· «Υἱέ μου, ἔγραφε, φοβοῦ τὸν ἔρωτα τῆς γυναικός, φοβοῦ τὴν εὐτυχίαν καὶ τὰς ἡδυπαθείας της». Ἡ μήτηρ μου κατόπιν τῆς τελετῆς τοῦ πατρός μου ἀπέστειλε μεγάλον ποσὸν χρημάτων εἰς Μόσχαν.

XXIII

Εἶχον παρέλθει τέσσαρα ἔτη. Μόλις εἶχον ἐξέλθει τοῦ Πανεπιστημείου, δὲν ἐγνώριζον τί θὰ ἀρχίσω καὶ ποίαν θύραν νὰ κρούσω. Ἤμην σχεδὸν χωρὶς ἔργον. Μίαν ὡραίαν ἑσπέραν ἐν τῷ θεάτρῳ συνήντησα τὸν Μαϊδανώφ. Οὗτος ἔσπευσε νὰ νυμφευθῇ καὶ καταταχθῇ εἰς τὸν στρατόν. Εἶχε παύσει αὐτὸς νὰ ἐνθουσιᾷ πλέον.

— Γνωρίζετε, μοὶ εἶπε μεταξὺ τῶν ἄλλων, ἡ κυρία Δολσκάγια εἶναι ἐδῶ.

— Ποία κυρία Δολσκάγια;

— Μήπως ἐξεχάσατε τὴν ποτὲ πριγκηπέσσαν Ζηναΐδα μεθ' ἧς ὅλοι ἤμεθα ἐρωτευμένοι, καὶ σεῖς μάλιστα περισσό-

τερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους; Ἐνθυμεῖσθε εἰς τὴν αὐλὴν ὄπισθεν τοῦ Παυσιλύπου;

— Ἐνυμφεύθη μὲ τὸν Δόλσκιν;

— Ναί.

— Καὶ εἶνε εἰς τὸ θέατρον τώρα;

— Ὄχι, ἀλλὰ εἰς τὴν Πετρούπολιν· ἦλθε δι' ὀλίγας ἡμέρας καὶ μεταβαίνει εἰς τὴν Εὐρώπην.

— Τί ἄνθρωπος εἶναι ὁ σύζυγός της; ἠρώτησα.

— Ὡραῖος νέος καὶ πλουσιώτατος. Ἦτο συστρατιώτης μου ἐν Μόσχᾳ. Ἐννοεῖται κατόπιν αὐτῆς τῆς ἱστορίας... Σεῖς θὰ τὰ ξεύρετε καλὰ ὅλα αὐτά, δὲν τῆς ἦτο εὔκολον νὰ ἐκλέξῃ αὐτὴ γαμβρόν.... ἀλλὰ μὲ τὴν εὐφυΐαν της ὅλα ἦσαν δυνατά: Πηγαίνετε νὰ τὴν ἴδητε, θὰ χαρῇ πολύ.

Ὁ Μαϊδανώφ μοῦ ἔδωκε τὴν διεύθυνσιν τῆς Ζιναΐδος ἐκατώκει εἰς τὸ ξενοδοχεῖον Δεμούτ. Παλαιαὶ ἀναμνήσεις μοὶ ἀνεγεννήθησαν· ἔδωκα τὸν λόγον μου νὰ μεταβῶ εἰς τὴν Ζιναΐδα, ἀλλὰ ἐξ αἰτίας ἀσχολιῶν τινων ἀπροσδοκήτων δὲ μετέβην εἰμὴ μετὰ δύο ἑβδομάδας, ὅτε δὲ ἠρώτησα εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ἐπληροφορήθην ὅτι ἀπέθανεν πρὸ τεσσάρων ἡμερῶν ἐκ τόκου.

Ἡ καρδία μου συνεσφίγχθη· ἡ ἰδέα ὅτι θὰ τὴν ἔβλεπον καὶ δὲν τὴν εἶδον, καὶ δὲν θὰ τὴν ἔβλεπον διὰ παντός, αὐτὴ ἡ πικρὰ ἰδέα ἐπεχύθη ἐπ' ἐμοῦ μὲ ὅλην της τὴν δύναμιν. Ἀπέθανεν! ἐπανέλαβον, ἀτενῶς προσβλέπων τὸν θυρωρόν. Ἐξῆλθον ἡσύχως ἐν τῇ ὁδῷ καὶ διηυθύνθην ἄγνωστον ποῦ. Ὅλον τὸ παρελθόν μου ἀνεφάνη ζωηρὸν ἔμπροσθέν μου. Καὶ ἰδοὺ πῶς διαλύει, ἰδοὺ τίνος ἕνεκεν συγκινουμένη ἀπεσβέσθη ἡ νεαρά, ἡ θερμή, ἡ χαρίεσσα αὕτη ὕπαρξις. Ἐσυλλογιζόμην τοῦτο, καὶ ἀναπαριστῶν ἐν ἐμαυτῷ, αὐτὰ τὰ ἔξοχα χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου της, αὐτὰ τὰ μάτια, τὴν κόμην, ἐντὸς σκοτεινοῦ φερέτρου, ὑπὸ τὴν ὑγρὰν γῆν, οὐχὶ μακρὰν ἀπ' ἐμοῦ, εἰς ὀλίγων βημάτων ἴσως ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ τάφου τοῦ πατρός μου... Ἐσυλλογιζόμην ὅλα ταῦτα, καὶ μετ' αὐτῶν ἤρχοντο εἰς τὸν νοῦν μου οἱ στίχοι:

«Ἐκ στόματος εἰλικρινοῦς ἤκουσα τὴν εἴδησιν τοῦ θανάτου, καὶ εὐγνωμόνως ἠτένισα αὐτόν».

Ἀντήχουν ἐν τῇ ψυχῇ μου. Ὦ νεότης! νεότης! ἐν πάσῃ στιγμῇ, εἴτε συμφορὰ σὲ μαστίζει, εἴτε πικρία σὲ θλίβει, εἴτε λύπη ζωγραφεῖται ἐν τῷ προσώπῳ σου, σὺ πιστεύουσα πρὸς ἑαυτὴν λέγεις: ἐγὼ μόνη ζῶ, κυττάξετε! Πλὴν αἱ ὡραῖαι αὗται ἡμέραι παρέρχονται καὶ χάνονται, χωρὶς νὰ ἀφήσωσιν ἴχνη ὄπισθέν των καὶ ἄνευ λογαριασμοῦ, ὅλα δὲ καταστρέφονται ἐν σοὶ καὶ ἀναλύονται, ὡς κηρός, ὡς χιών... Καὶ ἴσως ὅλον τὸ μυστήριον τῆς λαμπρότητός σου ἀξίζει, ὄχι νὰ κάμῃ ὅ,τι δυνατὸν νὰ γίνῃ, ἀλλὰ ὅ,τι εἶναι δυνατὸν νὰ σκεφθῇς, ὅτι ὅλα δύνασαι νὰ τὰ κάμῃς, τοῦτο πάλιν ἀξίζει ὀλιγώτερον ἐκείνου, ὅπερ ἀφίνεις νὰ χάνεται ἐκ τῶν δυνάμεών σου εἰς τὸν ἄνεμον, καὶ κατόπιν ὅταν παρέλθωσιν αἱ δυνάμεις σου, λογαριάζεις τί ἠδύνασο νὰ κάμῃς, ἐὰν δὲν ἔχανες τὰ χρόνια σου ἐπὶ ματαίῳ.

Ἰδοὺ καὶ ἐγὼ... τί δὲν ἤλπισα, τί ἀνέμενον, ποῖον πλούσιον μέλλον προσητένιζον, ὅτε μόλις ἐσυνώδευσα μὲ ἕνα στεναγμόν, μὲ ἕνα μελαγχολικὸν συναίσθημα, τὸ διελθὸν ὄνειρον τοῦ πρώτου ἔρωτός μου.

Πλήν, τί ἀπέμεινεν ἐξ ὅλου τούτου, ἐξ ὅλης αὐτῆς τῆς πεποιθήσεως, ἐξ ὅσων ἐγὼ ἤλπισα; Καὶ τώρα, ὅτε πλέον ἐν τῇ ζωῇ μου, ἤρξαντο νὰ παρουσιάζωνται αἱ ἑσπεριναὶ σκιαί, τί ἀπέμεινε μᾶλλον δροσερόν, μᾶλλον προσφιλές, ἢ ἡ ἀνάμνησις τοῦ πετάξαντος πρωϊνοῦ, τοῦ ἐαρινοῦ τούτου ὀνείρου;

Ἀλλὰ ματαίως καταρῶμαι τὸν ἑαυτόν μου, ὅλα ταῦτα παρῆλθον. Καὶ τότε, ἐν ἐκείνῳ τῷ ἐλαφρονείρῳ καιρῷ, δὲν ἔμεινα κωφὸς ἐν τῇ θλιβερᾷ φωνῇ καλούσῃ με, καὶ φθανούσῃ ἀπὸ τοῦ τάφου εἰς τὴν ψυχήν μου. Ἐνθυμοῦμαι, ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν θλιβερὰν εἴδησιν, μόνος, παρέστην εἰς τὸν θάνατον πτωχῆς τινος γραίας κατοικούσης εἰς τὸν αὐτὸν μεθ' ἡμῶν οἶκον. Πυρέσσουσα καὶ κατακειμένη, ἐπὶ σκληρῶν σανίδων, μὲ ἕνα σάκκον ὑπὸ τὴν κεφαλήν, ἐπωδύνως ἐτελεύτα. Ὅλη ἡ ζωή της διῆλθεν ἐν τῷ πικρῷ ἀγῶνι τῆς στερήσεως· δὲν εἶδε χαράν, δὲν ἐδοκίμασεν εὐτυχίαν, καὶ ἐφαίνετο ὁ θάνατός της ὡς ἐλευθερία καὶ ἡσυχία αὐτῆς. Ἐν τούτοις, ἐνόσῳ τὸ κατεσκληκὸς σῶμά της ᾐσθάνετο, ἐνόσῳ δὲν τὴν ἐγκατέλειπον αἱ τελευταῖαι δυνάμεις της, ἡ γραῖα αἰωνίως ἐποίει τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ καὶ ἔλεγεν: Κύριε ἄφες ἐμοὶ τὰς ἁμαρτίας μου, καὶ μόνον, κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμήν, ὅτε ἔχασε τὰς αἰσθήσεις της πλέον, συναπωλέσθη ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν της ἡ ἔκφρασις τοῦ φόβου καὶ τοῦ τρόμου τοῦ θανάτου. Καὶ ἐνθυμοῦμαι, ὅτι τότε, κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἀγωνίας τῆς δυστυχοῦς γραίας, ᾐσθάνθην μεγίστην ὀδύνην διὰ τὴν Ζιναΐδα, καὶ ἠθέλησα νὰ προσευχηθῶ δι' αὐτὴν καὶ δι' ἐμέ.

ΤΕΛΟΣ

Η 14 ΜΑΪΟΥ

(Συνέχεια καὶ τέλος)

—

Κατὰ τὴν δεκάτην π. μ. ἡ θεία ἐξῆλθε τοῦ θαλάμου ἀκροποδητί. Ἐκ τῆς ἠλλοιωμένης μορφῆς της ἐνοήσαμεν ὅτι δὲ εἶχε κοιμηθῇ.

— Λοιπόν, τὴν ἠρωτήσαμεν χαμηλοφώνως, τί τρέχει; πῶς εἶναι;

— Κοιμᾶται, εἶπε, κοιμᾶται δὲ τόσον ἥσυχα, ὡς παιδί. Μειδιῶν μάλιστα.

— Ἐκοιμήθη γρήγορα;

— Μόλις εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν του καὶ ἐξεδύθη, ἔκαμεν ὡς συνήθως τὴν προσευχήν του, ἐσταυροκοπήθη ὅταν ἔπεσε καὶ ἔπειτα ἐγύρισεν εἰς τὸ ἀριστερὸν πλευρὸν καὶ ἀπεκοιμήθη... Δόξα δὲ τῷ Θεῷ κοιμᾶται ἡσυχώτατα, ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἔκλεισα μάτι... Ὢ! πόσον μ' ἐφόβισε!

— Κοιμᾶται! Δόξα τῷ Θεῷ! Ἴσως ὁ ὕπνος τὸν κάμῃ ν' ἀναλάβῃ... Ἀπὸ τὰ νεῦρα του τὰ ἔλεγε χθές.

— Ὁ Θεὸς νὰ σὲ εἰσακούσῃ! εἶπε στενάζουσα ἡ θεία... Τίποτε δὲν καταλαμβάνω, ἀλλὰ μοῦ ἔρχεται νὰ κλαύσω! Ἀνησυχῶ πάρα πολύ... Προαισθάνομαι δυστύχημά τι...

— Καλέ, θεία, καὶ σὺ τὸ ἴδιον;

— Ναί, φίλε μου, καὶ ἐγώ. Εἶδες πῶς προσεπάθουν νὰ τὸν μεταπείσω, ἔκαμα ὅ,τι εἰμπόρουν... ἀλλ' αὐτὸς ὁ Σερέβας μ' ἐκλόνισεν ἐπὶ τέλους...

— Λοιπόν! ἂν θέλῃ ὁ Θεὸς ἡ ἡμέρα θὰ περάσῃ εὐτυχῶς καὶ τότε καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος θεῖος θὰ ἴδῃ ὅτι ὠνειρεύθη μόνον.

— Καὶ ἂν δὲν συμβῇ τίποτε;

— Τότε πρέπει νὰ τὸν ὑπάγωμεν εἰς Μόσχαν, εἰς Πετρούπολιν...

— Ἀλλά, φίλε μου, δὲν ἐννοεῖς! Δὲν ἐννοῶ ἐγὼ αὐτό...

— Ἀλλὰ τί τότε;

— Ἀλλ' ἐὰν... ὅμως... ἀποθάνῃ σήμερον;

— Θεία μου, θεία μου, σὺ ὁμιλεῖς τοιουτοτρόπως; Καὶ σὺ πιστεύῃς τὸν Σερέβαν, ἕνα βρυκόλακα;...

— Ἀλλ' ἀφ' οὗ ὁ Ἰβὰν Ἀφονασίεβιτς τὸ πιστεύει, διατί τότε νὰ μὴ τὸ πιστεύσω καὶ ἐγώ;

— Νὰ πιστεύσῃς τὸν Ἰβὰν Ἀφονασίεβιτς, καλά, ἀλλὰ τὸν Σερέβαν!... Συλλογίσου το! Νὰ πιστεύῃς εἰς τὴν ἐπάνοδον ἑνὸς Σερέβα, ἀποθανόντος Κύριος οἶδε πρὸ πόσου καιροῦ!

— Καὶ διατί νὰ μὴ τὸ πιστεύσω; ἀνέκραξεν ἐκείνη. Εἰμπορεῖς νὰ μοὶ εἴπῃς ἂν παρόμοιον ὑπάρχῃ καὶ εἰμπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ;... Γνωρίζεις ὅλα τὰ μυστήρια; Τόσαι ἀποδείξεις, καὶ μάλιστα αὐτὰ τὰ Ἱερὰ βιβλία δὲν εἶναι χίμαιρα; Καθὼς φαίνεται ὅλαι αἱ προηγούμεναι γενεαὶ εἶχον ὀλιγώτερον νοῦν ἀπὸ σέ! Ὅλοι ἠπατῶντο, ἐκτὸς σοῦ... Καὶ ἐγὼ κατ' ἀρχὰς ἐνόμιζα ὅτι ὅλα ταῦτα εἶναι ψευδῆ, ἀλλ' ὅταν ἐκύτταξα τὸν Ἰβὰν Ἀφονασίεβιτς ἤρχισα ν' ἀμφιβάλλω καὶ παρὰ τὰς προσπαθείας μου ὅλας, φοβοῦμαι κάμμίαν συμφοράν.

Ὁμολογῶ ὅτι δὲν περιέμενον ν' ἀκούσω ταῦτα παρὰ τῆς θείας μου καὶ ὁμολογῶ ἐπίσης ὅτι οὐδόλως ἠδυνάμην νὰ τὴν μεταπείσω. Ἐσιώπησα λοιπόν, ἐν ᾧ ἐκείνη ἤρχισε νὰ κλαίῃ.

— Ἐκεῖνο δὲ τὸ ὁποῖον μὲ λυπεῖ περισσότερον, εἶπον, εἶναι ὅτι πρέπει ν' ἀναβληθῇ ὁ γάμος τῆς Σάσας ἐπὶ ἓν ἔτος, μέχρι τέλους τοῦ πένθους...

— Ἤρχισε τώρα! ἐσυλλογίσθην.

— Τί ἔχεις λοιπόν; Μὲ νομίζεις τρελλήν;

— Θεία μου, πρὸς Θεοῦ! τίποτε δὲν λέγω, ὑποτάσσομαι.

— Ὑποτάσσεσαι! Εἶδες ἐκεῖ; Εἶναι δυνατόν; Μετὰ τὸν ἐνταφιασμὸν τοῦ πατρὸς, νὰ χορεύσωμεν εἰς τὸν γάμον! Καλὲ σκέφθητι καὶ ὀλίγον τί θὰ νομίσουν οἱ ἄλλοι;

Ἐν τούτοις ὁ μνηστὴρ ἵστατο παρὰ τὸ παράθυρον, παρατηρῶν πρὸς τὴν αὐλὴν καὶ ὡσεὶ σκεπτόμενος.

— Μῆτερ μου, εἶπε στραφεὶς πρὸς αὐτὴν, ἐσιώπησα μέχρι τοῦδε, ἀλλὰ τώρα πρέπει νὰ μὲ ἀκούσῃς. Ὁ Ἰβὰν Ἀφανασίεβιτς θ' ἀποθάνῃ ἢ ὄχι ἀπόψε; Ἀγνοοῦμεν. Ἂν ὑποθέσωμεν τὸ πρῶτον, καλὸν θὰ ἦτο νὰ κάμωμεν τὸν γάμον σήμερον μάλιστα, ἐν ὅσῳ ὁ Ἰβὰν Ἀφανασίεβιτς ζῇ ἀκόμη καὶ εἰμπορεῖ νὰ μᾶς εὐλογήσῃ καὶ ἀποθάνῃ ἥσυχος... Τί λέγετε; Δὲν χρειάζεται νὰ κάμωμεν χοροὺς καὶ πανηγύρια. Ὁ γάμος θὰ γείνῃ αἰφνιδίως, ἐνώπιον τεσσάρων μαρτύρων.., Συλλογισθῆτε, ὅτι νὰ περιμένωμεν ἓν ἔτος ὁλόκληρον.... Πολλὰ πράγματα συμβαίνουν εἰς διάστημα ἑνὸς ἔτους!... Συλλογισθῆτε!

— Συμφωνῶ καὶ ἐγὼ λοιπόν. Περιμείνατε νὰ ἐξυπνήσῃ ὁ Ἰβὰν Ἀφανασίεβιτς διὰ νὰ τοῦ τὸ εἴπωμεν... Ἂν συγκατατεθῇ, διατί ὄχι; Καὶ ἐγὼ αὐτὸ θέλω.

Ὁμολογῶ ὅτι δυσκόλως συνεκράτησα ἐμαυτὸν ἵνα μὴ γελάσω καὶ μοχθηρῶς μάλιστα. Ἐσωτερικῶς ἐγέλων, καίπερ προσαποιούμην ὅτι ἔβλεπον ἀλλαχοῦ. «Ἄ! διελογίσθην, ὁ θεῖος εἶναι πονηρὸς, καθὼς καὶ ἡ θεία. Καλὰ μᾶς τὴν ἔπαιξαν! Ἔτσι, ὑπανδρεύομεν γρήγορα τὸ κορίτσι μας, χωρὶς χοροὺς καὶ ἄλλα τοιαῦτα, κατὰ τὰ ὁποῖα παρέρχεται ὁ χρόνος, χωρὶς νὰ εἰξεύρῃ κάνεις τί θ' ἀπογείνῃ. Γρηγορότερα καὶ ἀσφαλέστατα. Δι' αὐτὸ λοιπὸν καὶ ἡ τρελὴ αὐτὴ ἱστορία τοῦ Σερέδα, τὸ 'ψάρι ἐπῆγε μόνον του εἰς τ' ἀγκίστρι. Τί κωμῳδία!»

Ἐρυθριᾶ εἰσέτι καὶ αἰσθάνομαι τύψεις συνειδότος διότι ἡ κακὴ αὕτη σκέψις εἰσέδυσεν ἐν τῷ νῷ μου. Διὰ νὰ τιμωρήσω ἐμαυτὸν τὴν γράφω ἐνταῦθα Ὁπτις δήποτε ἀναγνώσῃ τὰς γραμμὰς ταύτας ἂς μάθῃ τί κακὰ ἐσυλλογίσθην δι' ἀνθρώπους οἵτινες πάντοτε μοὶ ἐξεδήλωσαν ἀγάπην.

Μετὰ μίαν ὥραν ἐπῆλθεν ἡ στιγμὴ ἵνα λυπηθῶ διὰ τὴν σκέψιν μου.

Ὁ θεῖος ἐξύπνησεν εὐθυμότατος· οὐδεμία μεταβολὴ ὑπῆρχεν ἐπ' αὐτοῦ ἢ εἰς τὴν διάθεσίν του. Ὡς συνήθως μᾶς ἐκαλημέρισεν, ἔπιε μετὰ τῆς αὐτῆς ὀρέξεως μέγα κύπελλον τεΐου μετ' ἀνθογάλακτος, καὶ ἔφαγε μέγα τεμάχιον ἀρτιδίου. Εἶτα ἐν ᾧ ἐκάπνιζε τὴν καπνοσύριγγά του ἤκουσε τὰς ἀναφορὰς τοῦ γραμματέως καὶ τοῦ ἐπιστάτου, καὶ ἔδωκε διαταγάς τινας διὰ τὴν ἡμέραν. Οὐδεμία λέξις ἐλέχθη περὶ τῶν συμβάντων. Ἡ Σάσα καὶ ὁ μνηστήρ της, εὐτυχέστατος, ἐπείσθησαν ὅτι ὅλα ἐκεῖνα συνέβησαν ἐκ νευρικῆς διαταράξεως καὶ ὅτι ἀφ' οὗ ὁ ὕπνος ἀπέσβεσε τὴν ἀνάμνησιν ἐκείνην, ἔπρεπε νὰ μὴ ἀναμνησθῶσι ταύτης πλέον... Διὸ πολὺ παρεξενεύθημεν ὅταν ἡ θεία ἐξέθηκε λεπτομερῶς τὸ σχέδιον τοῦ μνηστῆρος περὶ τοῦ γάμου. Ὁ Ἰβὰν Ἀφανασίεβιτς τὴν ἀφῆκε νὰ τελειώσῃ, καπνίζων ἰσχυρότερον καὶ σιωπῶν.

— Δὲν εἶναι λογικά, ὅσα εἶπες, ἀπεκρίθη μετά τινα σκέψιν. Τὸ νὰ γείνῃ αἴφνης σήμερον ὁ γάμος, ἄνευ δεδικαιολογημένης αἰτίας, θὰ δώσῃ ὕλην εἰς πολλὰς διαδόσεις, πρὸ πάντων, προσέθηκεν, ἂν δὲν ἀπέθνησκον σήμερον. Συλλογίσου δὰ καὶ ὀλίγον! Διατί νὰ ὑποθέσουν πολλὰ πράξενα καὶ νὰ ὑποπτευθῶσιν ἡμᾶς καὶ μάλιστα τὴν Σάσαν; Οὐδέποτε! Εἰξεύρω ὅτι δὲν συμφέρει εἰς αὐτοὺς τοὺς νέους νὰ περιμένωσιν ἀκόμη ἓν ἔτος. Διὰ τοῦτο σᾶς παραγγέλλω ὅτι ἂν ἀποθάνω σήμερον, νὰ γείνουν οἱ γάμοι ἥσυχα καὶ χωρὶς μεγάλα πράγματα μετὰ ἓξ ἑβδομάδας Πιστεύσατέ με ὅτι κάνεις τότε δὲν θ' ἀντιλέξῃ, ἂν δὲ εὑρεθῇ κάνεις, θὰ ἦναι κάνεις ἀνόητος καὶ οὐδεὶς θὰ προσέξῃ εἰς αὐτόν.

Ὦ! πόσον μετενόησα τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ διὰ τὰς ἀμφιβολίας μου καὶ τὰς ὑπονοίας μου!

Οὐδεὶς λόγος πλέον ἐγένετο περὶ θανάτου καὶ ἡ ἡμέρα παρῆλθεν ἡσύχως, κατὰ τὴν συνήθη τάξιν. Ὁ θεῖος ἀπεσύρθη εἰς τὸ γραφεῖον του ἐπὶ πολλὰς ὥρας, ὡς συνήθως ἔπραττεν, ἵνα τακτοποιήσῃ τοὺς λογαριασμούς του καὶ τὰ ἔγγραφά του. Κατὰ τὸ γεῦμα, οὐδὲν ἰδιαίτερον συνέβη. Ὁ Ἰβὰν Ἀφανασίεβιτς ἐφάνη λίαν εὐχαριστημένος ἐκ τῶν εὐνοουμένων φαγητῶν του τὰ ὁποῖα ἐπίτηδες διέταξεν ἡ θεία. Ἀφ' οὗ ἐκάπνισε τὴν καπνοσύριγγά του ἐπὶ τοῦ δώματος ἀναγινώσκων τοὺς τελευταίους ἀριθμοὺς τῆς Ἐφημερίδος τῆς Μόσχας καὶ τοῦ Ἀπομάχου, ἐκοιμήθη τὸν μεσημβρινόν του ὕπνον. Κατὰ τὸ τεῖον τῆς ἑσπέρας ἦτο εὐθυμότατος καὶ ἡστειεύετο. Ἡ θεία ἀνελάμβανε θάρρος, ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν εἶπε·

— Βλέπεις καὶ σὺ ὁ ἴδιος, Ἰβὰν Ἀφανασίεβιτς, ὅτι ἔχεις ὁ αὐτὸς πάλιν, χάριτι θείᾳ. Πόσον ὅμως μᾶς ἐφόβισες! Τί τρέλα ὅμως νὰ συλλογισθῇς ὅτι θ' ἀποθάνῃς!

— Ἔ! φιλτάτη μου, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος εὐθύμως, παρίμενε πρῶτον νὰ ἠχίσῃ ἡ δωδεκάτη.... Τότε καὶ ἐγὼ θὰ εἴπω ὅτι ἔχεις δίκαιον καὶ θὰ φανῶ ὅτι ἦμην ἀνόητος. Ἀλλ' ἐν ὅσῳ δὲν παρέλθῃ τὸ μεσονύκτιον, ἂς περιμείνωμεν....

Ἡ ὁμιλία αὕτη μᾶς κατέστησεν αὖθις τεθλιμμένους, ἐκτὸς τοῦ θείου. Ἡ θεία ἐφάνη δυσαρεστηθεῖσα καὶ ἐψιθύρισε: «Καλὰ, ἤρχισε πάλιν!» Ὁ σύζυγός ἔτεινε γελῶν τὴν χεῖρα του πρὸς αὐτὴν καὶ ἐλησμονήθη πάλιν ἡ λύπη.

Ἡ προσέγγισις τοῦ δείπνου μᾶς συνηθροισεν ἐπὶ τοῦ δώματος. Ὅπως καὶ τὴν προτεραίαν, ἡ νὺξ ἦτο μεγαλοπρεπὴς καὶ σεληνοφώτιστος. Μοὶ ἐφαίνετο ὅτι ὅσον παρήρχετο ὁ χρόνος τόσον ὁ θεῖος μου ἐπείθετο ἐνδομύχως, ὅτι τὸ συμβὰν τῆς προτεραίας ἦτο ματαία φαντασιοπληξία καὶ νευρικὴ ἰδιοτροπία.

Πρὸ τῆς ἐξομολογήσεως καὶ τῆς μεταλήψεως τῶν θείων μυστηρίων ἦτο γαλήνιος ὡσεὶ ἀνὴρ ὅ, τὸ λογικὸν καὶ ἡ φιλοτιμία πείθουσιν ὅτι ἑτέρα διαγωγὴ δὲν θὰ ἦτο εὐσχημοτέρα καὶ ὅτι πρέπει νὰ ἦ τί τις ἥσυχος καὶ ἄξιος τέλος νὰ δώσῃ θάρρος εἰς τοὺς περικυκλοῦντας αὐτόν. Μετὰ ταῦτα ὅμως, τῷ ἐπῆλθεν ἡ μεγάλη καὶ ἐπίσημος ἐκείνη γαλήνη τοῦ χριστιανοῦ, παρασκευαζομένου εἰς τὸν θάνατον.

Βραδύτερον μετὰ τὸν μεσημβρινὸν ὕπνον του, ἐφάνη ὡς ἀναλαβὼν τέλεον καὶ ὅτι ἐπανῆλθεν ἡ καθημερινὴ κατάστασίς του. Κατὰ τὴν ἑνδεκάτην, οὐδεμία ἀμφιβολία μοὶ ἀπέμενεν. Ὁ Ἰβὰν Ἀφανασίεβιτς ἐφαίνετο ὅτι οὐδόλως ἐσκέπτετο τὴν προσδοκωμένην ὥραν. Καθήμενος ἐπὶ τοῦ δώματος, μὲ τὴν μακρὰν καπνοσύριγγά του ἐν στόματι, συνεζήτει ἡσύχως μετὰ τοῦ ἐπισκόπου περὶ τῆς τάξεως τῆς ἐργασίας τῆς ἐπιούσης.

Τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ κραυγαὶ κλαιούσης γυναικὸς ἠκούσθησαν.

— Τί νὰ ἦναι; ἠρώτησεν, ἀνησυχήσας αἴφνης.

— Θὰ ἦναι πάλιν ὁ μάγειρος μεθυσμένος ὁ ὁποῖος δέρει τὴν γυναῖκά του. Εἶναι ζηλότυπος, εἶπεν ὁ ἐπιστάτης μειδιῶν.

— Ἤρχισε πάλιν νὰ πίνῃ;...

— Ναὶ, ἀπὸ τῆς χθεσινῆς ἑσπέρας καὶ ἀπὸ σήμερον τὸ πρωὶ εἶναι μεθυσμένος, καθὼς δὲ εἰξεύρετε ἅμα μεθύσῃ, γίνεται ζηλότυπος.

— Νὰ τὸν πάρῃ ὁ διάβολος! εἶπεν ὁ θεῖος. Ἐξήντλησα τὴν ὑπομονήν μου. Πρὸ ὀκτὼ ἡμερῶν ἔπαυσε νὰ πίνῃ, καὶ νὰ, ἤρχισε πάλιν... Αὔριον εἰμπορεῖ νὰ ἔλθουν πολλοὶ καὶ τρέχομεν τὸν κίνδυνον νὰ μὴ ἔχωμεν νὰ φάγωμεν... Προπάθησε, προσέθηκε στραφεὶς πρὸς τὸν ἐπιστάτην, νὰ τὸν κλείσῃς εἰς τὴν κενὴν ἀποθήκην. Ἐκεῖ θὰ κοιμηθῇ καλὰ καὶ αὔριον νὰ τὸν ἐπιτηρῇς ἐκ τοῦ πλησίον, διὰ νὰ μὴ πίῃ οὔτε σταγόνα, ἀκούεις, οὔτε σταγόνα!

Ἐν τούτοις αἱ κραυγαὶ ἐπλησίαζον καὶ αἰφνιδίως, ἐν ᾧ ἐσιώπων διὰ νὰ ἀκούσωσι τί συνέβαινεν ἐν τῷ κήπῳ, ἡ σύζυγος τοῦ μαγείρου, μὲ λιτὴν κόμην, ἔκφρων, ὥρμησεν ἐπὶ τοῦ δώματος καὶ ἐγονυπέτησε πρὸ τοῦ Ἰβὰν Ἀφανασίεβιτς:

— Πατεράκη! ἀφέντη μου, ὑπερασπισθῆτέ με! θὰ μὲ σκοτώσῃ! θὰ μὲ σκοτώσῃ!

Πρὶν δὲ ὁ θεῖος λάβῃ καιρὸν νὰ εἴπῃ τι, ὁ μάγειρος, ἀκολουθῶν τὴν σύζυγόν του, εὑρέθη εἰς δύο ἅλματα ἐπὶ τοῦ δώματος, χωρὶς δὲ νὰ ταραχθῇ ἐκ τῆς παρουσίας τῶν κυρίων του, ἐδράξατο ταύτην ἀπὸ τῆς κόμης

— Ὀπίσω, ἄνανδρε! ἀνέκραξεν ὁ θεῖος, ὁρμήσας μεταξὺ αὐτῶν.

Πανοικτίρμων Θεέ!... Τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ εἴδομεν λάμψασαν μεγάλην μάχαιραν τοῦ μαγειρείου, καὶ ἠκούσαμεν ὑπόκωφον κρότον... Τίνα ἔπληξε;... Ταῦτα συνέβησαν ἀστραπηδόν! Ὁ θεῖος ἔρρηξε κραυγὴν... θλίβων τὸ πλευρόν του δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν του. Ὁ ἐπιστάτης, ὁ μνηστὴρ καὶ ἐγὼ, ἐπεπέσαμεν κατὰ τοῦ δολοφόνου, οὗτινος ἀφηρέσαμεν τὴν αἱμοσταγῆ μάχαιραν. Ὁ τρομερὸς ἐρεθισμός του ἐξέλιπε σὺν τῷ κτυπήματι· οὐδόλως ἀντέστη, καὶ εἰς χεῖρας μας ἐκρατοῦμεν μέθυσον καὶ ἠλίθιον μόνον ἄνθρωπον.

Εἰς τὰς κραυγὰς τῆς θείας καὶ τῆς Σάσας προσέδραμον οἱ ὑπηρέται οἵτινες ἀπήγαγον τὸν δολοφόνον, ἐνῷ ἡμεῖς ἐσπεύσαμεν πρὸς τὸν θεῖον, στηριζόμενον εἰς τὴν περιοχὴν τῆς θύρας· τὸ σῶμά του ἐκάμπτετο, οἱ ὀφθαλμοί του ἦσαν θαμβοί, δὲν ἐφώναζεν ἀλλ' ἐστέναζεν ἠχηρῶς. Ἡ τρέμουσα χεὶρ του ἔθλιβεν ἔτι σπασμωδικῶς τὴν πληγήν του, ἐπὶ δὲ τοῦ λευκοῦ ἐσωκαρδίου καὶ ἐπὶ τῆς περισκελίδος του ὑπῆρχον μεγάλαι αἱματηραὶ κηλῖδες. Ὅταν τὸν μετεφέρομεν εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ τὸν ἐξηπλώταμεν ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου εἴδομεν φεῦ! ὅτι οὐδεμία ἐλπὶς ὑπῆρχεν. Ἡ πληγὴ ἦτο θανάσιμος.

Ἦτο ἑνδεκάτη καὶ τρία τέταρτα. Εἰς τὸν τελευταῖον ἦχον τοῦ μεσονυκτίου τοῦ παλαιοῦ ὡρολογίου τῆς μεγάλης αἰθούσης, ὁ ἀτυχὴς θεῖός μου ἐξέπνευσε.

Τοιουτοτρόπως τὴν 14 Μαΐου 1861, ἡμέραν πρὸς ἡμέραν μετὰ τριακονταετίαν, ἐξεπληρώθη ἡ προφητεία τῆς βοσκῆς. Ὁ Ναοὺμ Σερέδας ἐτήρησε τὸν λόγον του

(Μετάφρασις) Γ. Α. Β.

Η ΣΧΟΛΗ

ΤΗΣ ΥΑΣΝΑΙΑ ΠΟΛΙΑΝΑΣ

(Ὑπὸ τοῦ κόμητος Λέοντος Τολστόϊ.)

(Συνέχεια)

—

Αἱ ἑσπέραι εἰσὶν ὡρισμέναι διὰ τὰ ἄσματα, τὴν προοδευτικὴν ἀνάγνωσιν, τὰ πειράματα τῆς φυσικῆς καὶ τὰ γραπτὰ μαθήματα. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀναγνώσεως, τὰ μεγαλείτερα παιδία συναθροίζονται πέριξ τραπέζης, μὲ τὰς κεφαλὰς προσεγγιζούσας ἀλλήλαις, μὲ τοὺς πόδας κεχωρισμένους. Ἓν ἐξ αὐτῶν ἀναγινώσκει, καὶ ὅλα διακοινοῦσιν ἀμοιβαίως τὰς ἐντυπώσεις των. Τὰ μικρότερα τοποθετοῦνται ἀνὰ δύο ἀπέναντι τῶν βιβλίων αὐτῶν, καὶ ἐὰν τὸ βιβλίον εἶνε ἀνάλογον τῇ ἀντιλήψει αὐτῶν, ἀναγινώσκουσιν ὅπως καὶ ἡμεῖς ἀναγινώσκομεν, καλοκαθισμένοι ὑπὸ τὸ φῶς, ἡσύχως ἀκουμβισμένοι, ἀπολαύοντες προφανοῦς εὐχαριστήσεως. Τινὰ ἐξ αὐτῶν, θέλοντα νὰ συνενώσωσι δύο ἡδονὰς ὁμοῦ, ἔρχονται καὶ τοποθετοῦνται πλησίον τῆς ἀνημμένης θερμάστρας· θερμαίνονται καὶ ἀναγινώσκουσι ταυτοχρόνως.

Εἰς τὰ πειράματα τῆς φυσικῆς δὲν γίνονται δεκτοὶ ὅλοι οἱ μαθηταὶ, ἀλλὰ μόνοι οἱ μεγαλείτεροι καὶ οἱ φρονιμώτεροι τῆς δευτέρας τάξεως. Τὸ μάθημα τοῦτο, ὅπως κατήντησε παρ' ἡμῖν — καὶ εἶνε τὸ τελευταῖον τῆς ἑσπέρας — ἀποτελεῖ τὸ φανταστικώτερον, τὸ γονιμώτερον καὶ μᾶλλον κατάλληλον διὰ τὸ πνεῦμα τῶν παίδων μάθημα. Ὁμοιάζει πρὸς διήγημα. Καὶ ὄντως, τὸ πᾶν προσωποποιεῖται δι' αὐτά. Ἡ μαγνητισμένη βελόνη, ἥτις ἀποκλίνει τὰ τρίμματα τοῦ σιδήρου, ἅτινα περιπατοῦσιν ἐπὶ τοῦ χάρτου, κάτωθεν τοῦ ὁποίου περιάγεται μαγνήτης· αὐτὰ τὰ πράγματα τοῖς φαίνονται ὡς ἄτομα ζῶντα· τὰ ἀγχινοώτερα, ὅσα ἐνοροῦσι τὰ αἴτια τῶν φαινομένων τούτων, ἐξίστανται.

— Ἴδατε;... Ποῦ; Ποῦ;... Στάθηκε!... Πώ!... πῶ!... κλπ. κραυγάζουσι.

Συνήθως, τὰ μαθήματα τελειόνουσι μεταξὺ ὀγδόης καὶ ἐννάτης ὥρας, ἐκτὸς μόνον ὁσάκις ἡ ξυλουργικὴ κρατεῖ ὀλίγον περισσότερον τὰ μεγάλα παιδία. Καὶ ὁλόκληρος ὁ ὅμιλος, μὲ μίαν φωνὴν, ὁρμᾷ ἀναμὶξ εἰς τὴν αὐλὴν, καὶ ἐκεῖθεν ἀρχίζει νὰ χωρίζηται, καὶ διασκορπίζεται εἰς τὰ τέσσαρα ἄκρα τῆς κώμης. Κάποτε διασκεδάζουσιν ἀνερχόμενα ἐπὶ τῶν μεγάλων ἐλκύθρων, τὰ ὁποῖα εἶνε πρὸ τῆς θύρας τοῦ ἀμαξηλάτου. Τὰ σύρουσιν ἔξω, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ βουνοῦ, πλησίον τῆς κώμης, καὶ ἐκεῖ διασκεδάζουσιν, ἀναμὶξ ἕλκοντα καὶ ἑλκόμενα, ἐντὸς τῆς χιόνος.

* *

Ἔξω τῆς σχολῆς ὑπάρχει πλήρης ἐλευθερία· νέαι ὅλως σχέσεις ὑφίστανται μεταξὺ μαθητοῦ καὶ διδασκάλου, ἐν αἷς ἐκπικρατεῖ ἡ ἀπόλυτος ἐλευθερία τῶν τρόπων, ἡ μεγαλειτέρα ἁπλότης, ἡ μεγαλειτέρα ἐμπιστοσύνη αἱ σχέσεις δηλαδὴ, αἵτινες μᾶς φαίνεται, ὅτι εἰσὶ τὸ ἰδεῶδες πρὸς τὸ ὁποῖον ὀφείλει νὰ τείνῃ ἡ Σχολή

Ἐσχάτως ἀνέγνωσαν εἰς τὴν πρώτην τάξιν τὸ «Wiy» τοῦ Κογόλ. Αἱ τελευτέαι σκηναὶ παρήγαγον ζωηρὰν ἐντύπωσιν καὶ ἐκλόνισαν τὴν φαντασίαν αὐτῶν. Τινὰ αὐτῶν ἐμιμοῦντο τὴν μάγισσαν, καὶ ἀδιακόπως ὡμίλουν περὶ τῆς τελευταίας νυκτός.

Δὲν ἔκαμνε ψῦχος ἔξω. Ἦτο νὺξ χειμερινὴ, ἄνευ σελήνης, μὲ σύννεφα εἰς τὸν οὐρανόν. Πλησίον τῆς τριόδου ἐσταματήσαμεν. Οἱ μεγαλείτεροι μαθηταὶ, οἱ ὄντες ἐν τῇ Σχολῇ ἀπὸ τριετίας, ἐσταθησαν πλησίον μου, παρακαλοῦντες με νὰ τοὺς φέρω μακρύτερα· οἱ μικροὶ παρετηρήθησαν ἐπὶ στιγμὴν, ἔπειτα ὥρμησαν πρὸς τὰ κάτω τοῦ βουνοῦ. Οἱ μικρότεροι ἐδιδάσκοντο ἀπὸ μικροῦ χρόνου ὑπὸ διδασκάλου νέου. Μεταξὺ ἐμοῦ καὶ αὐτῶν δὲν ἐπεκράτει εἰσέτι ἡ αὐτὴ ἐμπιστοσύνη, οἵα καὶ μετὰ τῶν μεγαλειτέρων

— Λοιπόν! Νὰ πᾶμεν εἰς τὴν ἄμυναν (μικρὸν δάσος διακοσίους πόδας μακρὰν τῆς οἰκίας) εἶπεν εἰς αὐτῶν.

Πλέον πάντων τῶν ἄλλων παρεκάλεσεν ὁ Φέδκας, παιδίον δεκαετὲς φύσις λεπτοφυής, ἐπιδεκτικὴ ἐντυπώσεων, ποιητικὴ καὶ γενναία. Ὁ κίνδυνος ἀποτελεῖ δι' αὐτὸν τὸν πρώτιστον ὅρον τῆς ἡδονῆς.

(ἀκολουθεῖ)

ΟΙ ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΤΗΣ ΠΡΩΣΣΙΑΣ

—

Οἱ Βασιλεῖς τῆς Πρωσσίας διεκρίθησαν ἅπαντες ἐπὶ μακροβιότητι· ἐντὸς δὲ 281 ἐτῶν, μόνον ὀκτὼ ἀνῆλθον εἰς τὸν θρόνον.

Ὁ Φρειδερῖκος Γουλιέλμος, Ἐκλέκτωρ Βρανδεβούργης, ἐγένετο Ἡγεμὼν τῆς Πρωσσίας τῷ 1657, δυνάμει τῆς συνθήκης τοῦ Βεϊλάου, καὶ ἀνεγνωρίσθη ὡς ἀνεξάρτητος· σχηματίσας δὲ ἰσχυρὸν στρατὸν, ἐνίκησε τοὺς Σουηδοὺς ἐν Φιχερβέλιγκ.

Ἐφέρθη εὐγενέστατα πρὸς τοὺς ἐν Πρωσσίᾳ, μετὰ τὸ διάταγμα τῆς Νόντης, καταφυγόντας Γάλλους. Ἐπροστάτευσε τὰ δημόσια ἔργα καὶ τὰς ἐπιστήμας, καὶ ἀφῆκεν ἓν ἑκατομμύριον ὑπηκόων εἰς τὸν Φρειδερῖκον Α'. ὅστις ἔλαβε πρῶτος τὸν τίτλον τοῦ Βασιλέως τῆς Πρωσσίας.

***

Ὁ Φρειδερῖκος Α'. διεδέχθη τὸν πατέρα αὐτοῦ κατὰ τὸ 1688, ἀκριβῶς δύο αἰῶνας πρὸ τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ Φρειδερίκου Γ'.

Ἐχειροτονήθη δὲ Βασιλεὺς ἐν Καινιγσβέρβῃ τῇ 18 Ἰανουαρίου 1701.

Προσεπάθει νὰ ἑνώσῃ τοὺς Λουθηρανοὺς καὶ τοὺς Καλβινιστάς, ὑπῆρξε καὶ αὐτὸς φιλόξενος διὰ τοὺς Γάλλους ἐξορίστους, ἐξωράϊσε τὸ Βερολῖνον, ἵδρυσε τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Καλῶν Τεχνῶν, τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Ἅλας καὶ τὴν Βασιλικὴν τοῦ Βερολίνου Ἑταιρίαν.

Ἔσχε σύζυγον πολὺ ἀνεπτυγμένην γυναῖκα, μαθήτριαν τοῦ Λεϊβνιτζίου.

Ὁ τίτλος τοῦ Βασιλέως ἀνεγνωρίσθη αὐτῷ μετὰ τὴν εἰρήνην τῆς Οὐτράχθης.

Ἀπεβίωσε τῷ 1713.

***

Τὸν Φρειδερῖκον Α'. διεδέχθη ὁ Φρειδερῖκος Γουλιέλμος Α'., ὅστις ἔζησε μέχρι τοῦ 1740.

Οἱ πόθοι του ἐστρέφοντο ἀποκλειστικῶς πρὸς τὰ ὅπλα.

Διέκοψε τὰ μεγάλα ἔργα, ἅτινα ὁ πατήρ του εἶχεν ἀρχίσει, παρημέλησε τὰς σπουδάς, ἐγκατέλειψε τὴν πολυτέλειαν τῆς Αὐλῆς, καὶ μόνον ἐφρόντισε περὶ τοῦ στρατοῦ.

Ἅπασαι αἱ οἰκονομίαι, ἃς ἐπιήσατο ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους, ἐξωδεύοντο εἰς προμηθείας καλῶν ὅπλων καὶ εἰς αὔξησιν μισθοῦ εἰς τοὺς στρατιώτας, εὐρώστους καὶ ἀρειμανίους.

Τὸ πλεῖστον τοῦ χρόνου του διήρχετο ζωγραφίζων νέα σχέδια στολῶν διὰ τὸν στρατόν.

***

Μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ υἱοῦ Φρειδερίκου Β'., ὅστις, δεκαοκταετὴς μόλις, ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1740, ὑπῆρχε μεγίστη διαφορὰ χαρακτῆρος.

Ὁ Φρειδερῖκος Γουλιέλμος Α'. δὲν εὐηρεστεῖτο διὰ τὴν κλίσιν ἣν εἶχεν ὁ υἱός του πρὸς τὰς φιλοσοφικὰς μελέτας.

Οἱ δὲ ὀπαδοὶ τοῦ στρατιωτικοῦ συστήματος, τοῦ ἐγκαινισθέντος ὑπὸ τοῦ Φρειδερίκου Γουλιέλμου Α'. ἐφοβοῦντο μὴ ὁ διάδοχος παραμελήσῃ τὰ ὅπλα, χάριν τῶν θεωρητικῶν φιλοσοφικῶν μελετῶν.

Αἱ πρῶται ὅμως πράξεις του ἀπέδειξαν, ὅτι ἡ φιλοσοφία του ἦτο πολὺ πρακτική.

Τοῦτο ἐνόησε πολὺ ταχέως ἡ Μαρία Θηρεσία.

Πρῶτος νὰ λάβῃ τὰ ὅπλα ὅπως ἀποκρούσῃ τὰς ἐπὶ τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Στέμματος ἀξιώσεις τοῦ συζύγου αὐτῆς, τοῦ Φραγκίσκου, ὑπῆρξεν ὁ Φρειδερῖκος Β'., ὅστις κατέλαβεν ἐν ἀκαρεῖ τὴν Σλεσίαν καὶ διὰ τῆς ἐν Μόλβιτζ νίκης, τὴν ἐκυρίευσεν ὅλην τὸν ἀπρίλιον τοῦ 1741.

Εἶτα δὲ εἰσέβαλεν εἰς Μωραβίαν, καὶ, διὰ τῆς κατὰ τὸν μάϊον 1742 νίκης τῆς Κζαζλάου, ἀφῄρεσε τοῖς Αὐστριακοῖς πᾶσαν ἐλπίδα περὶ ἀνακτήσεως τῆς Σλεσίας.

Ὁ Φρειδερῖκος Β'. συνωμολόγησε τὴν περὶ εἰρήνης συνθήκην μετὰ τῆς Μαρίας Θηρεσίας, τὴν κυρωθεῖσαν ἐν Βερολίνῳ τῇ 18ῃ Ἰουλίου, ὑποχρεούμενος νὰ παύσῃ τὸν πόλεμον καὶ νὰ παραιτηθῇ πάσης κατὰ τῆς Αὐστρίας συμμαχίας.

Μετὰ τρία ἔτη, φοβούμενος μὴ ἡ ἕνωσις τῆς Αὐστρίας μετὰ τῆς Σαξωνίας διαμφισβητήσῃ αὐτῷ τὴν κυριαρχίαν τῆς Σλεσίας, ἀνενέωσεν ἐν Φραγκφούρτῃ τὴν μετὰ τῆς Γαλλίας, τῆς Σουηδίας καὶ τοῦ Παλατίνου Ἐκλέκτορος συμμαχίαν.

Τοῦ πολέμου τότε ἐπαναληφθέντος μετὰ νεωτέρας θερμότητος, οἱ Πρῶσσοι κατέλαβον τὴν Βοημίαν.

Διὰ τῶν νικῶν τῆς Φρινδβέργης καὶ τῆς Σόχρ, τῆς Κέσσελδορφ καὶ τῆς Δρέσδης, ὁ Φρειδερῖκος ἐπέβαλε τὴν εἰρήνην.

Κατὰ τὸν ἑπταετῆ πόλεμον, πολεμῶν κατὰ τῶν στρατευμάτων τῆς Γαλλίας, τῆς Ρωσσίας καὶ τῆς Αὐστρίας, ὁ Φρειδερῖκος Β'. ἀνήρχετο εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δόξης. Ἡ δὲ Πρωσσία, μετὰ 5 μόνον ἑκατομμυρίων κατοίκων, ἀνῆλθεν εἰς τὸν βαθμὸν Δυνάμεως πρώτης τάξεως.

***

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Φρειδερίκου Β'., τῷ 1786, τὸν θρόνον διεδέχθη ὁ Φρειδερῖκος Γουλιέλμος Β'., ὁ ὀλιγώτερον τῶν ἄλλων βασιλεύσας, καὶ ἀποθανὼν τῷ 1797.

Ἦτο ἐπὶ κεφαλῆς τῶν στρατευμάτων τῶν συμμάχων, οἵτινες εἰσῆλθον τῷ 1792 εἰς τὸ γαλλικὸν ἔδαφος.

Διῆλθε δὲ πάλιν τὸν Ρῆνον τὸν ὀκτώβριον 1792, ἐνοήσας ὅτι οἱ σύμμαχοι ἐκράτουν αὐτὸν εἰς τὰ γαλλικὰ σύνορα, ὅπως μὴ διανέμωνται τὴν νέαν λείαν μετ' αὐτοῦ.

***

Ὁ διάδοχός του, Φρειδερῖκος Γουλιέλμος Γ'. ἔφερε τὸ Πρωσσικὸν Στέμμα ἀπὸ τοῦ 1797 μέχρι τοῦ 1840.

Μετ' αὐτοῦ δὲ εἰσῆλθεν εἰς Παρισίους ὁ υἱός του Γουλιέλμος, ὅστις ἐπολέμησεν εἶτα παρὰ τῷ πλευρῷ τοῦ ἐν Βατερλώ.

***

Ὁ πρῶτος υἱὸς τοῦ Φρειδερίκου Γουλιέλμου Γ'. διετέλεσε Βασιλεὺς τῆς Πρωσσίας ἀπὸ τοῦ 1840 μέχρι τοῦ 1861.

Αἱ ἀναμνήσεις τῶν τελευταίων 48 ἐτῶν, ἀπὸ τοῦ Φρειδερίκου Βουλιέλμου Δ'. μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ διαδόχου του, εἶναι πρόσφατοι εἰς τὴν μνήμην ἑκάστου, καὶ περιττὸν θ' ἀπέβαινε πᾶσα αὐτῶν ἀνακεφαλαίωσις.

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

—

Ἐπταέτις ὀρφανὴ ἀνετρέφετο ὑπὸ τῆς θείας της. Ὅτε δὲ μετέβη μετ' αὐτῆς εἰς φιλικὴν οἰκίαν, εἶδεν ἐν τῷ κοιτῶνι κλίνην διπλῆν· ἐρωτᾷ λοιπὸν τὴν οἰκοδέσποιναν, δεικνύουσα τὴν κλίνην·

— «Ἐκεῖ κοιμᾶσθε;»

— «Μάλιστα.»

— «Καὶ ὁ κ. Β.;»

Ἡ ἐρώτησις ἦτο πολὺ δυσχερής, ἀλλ' ἡ κυρία ἀπεκρίνατο μετὰ φιλαληθείας·

— «Καὶ ἐκεῖνος ἐκεῖ.»

— «Αὐτὸ πρέπει νὰ τὸ διηγηθῶ εἰς τὴν θείαν μου! Κυττάξατε, χθὲς ἐφοβούμην, διότι ἡ Μαρία δὲν ἦτο εἰς τὸ σπῆτι καὶ ἐχώθηκα κρυφὰ εἰς τὸ κρεββάτι τοῦ ἀδελφοῦ. Ἡ θεία ἦλθε νὰ κοιμηθῇ μαζί μας καὶ τότε λέγει, ὅτι δὲν πρέπει πλέον νὰ πηγαίνω εἰς τὸ κρεββάτι τοῦ Λουδοβίκου, διότι δὲν ἁρμόζει εἰς κοράσιον νὰ κοιμᾶται εἰς τὴν κλίνην ἑνὸς νέου. Καὶ σεῖς ὅμως εἶσθε πλέον μεγάλη καὶ κοιμᾶσθε εἰς τὴν κλίνην τοῦ κ. Β.!»

Ἐνῷ δ' ἔλεγεν ταῦτα, ἡ Μάρθα ἔβλεπε συγχρόνως τὴν κυρίαν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς μετὰ τόσης περιεργείας, ὥστε περιελθοῦσα ἡ κυρία εἰς ἀμηχανίαν, ἐβοήθησεν ἑαυτὴν στρέψασα τὴν προσοχὴν τοῦ παιδίου εἰς ὡραῖόν τι ἄνθος.

***

Τὸ αὐτὸ τρομερὸν παιδίον περιήγαγεν ἓν ἔτος πρὸ τούτου τοῦ γεγονότος τὴν θείαν αὐτῆς εἰς φοβερὰν ἀμηχανίαν. Ἡ θεία ἔλαβε παρὰ τοῦ ἰατροῦ πικρὰ καταπότια, ὅτε κατέπινε τὸ πρῶτον τὸ μὲν καὶ ἐκ δυσαρεσκείας, τὸ δὲ καὶ χάριν ἀστειότητος, εἶπε· «Νὰ τὸν πάρ' ὁ διάβολος τὸν ἰατρόν.» Ἡ Μάρθα δὲν εἶχεν ἄλλο νὰ πράξῃ ταχύτερον, ἢ νὰ φωνάξῃ εἰς τὸν ἰατρόν, ὅτε ἦλθεν οὗτος πρὸς ἐπίσκεψιν πάλιν.

«Ἡ θεία εἶπε· νὰ πάρ' ὁ διάβολος τὸν ἰατρόν.»